Yarım Ay

№ 85

15 AĞUSTOS 1938

15 Krş.

◆YARIM AY◆

15 Günde Bir Çıkar Edebî - ilmî - ictimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { 6 Aylığı : 175 kr. / 12 „ 350 kr. } Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon : **23607** *Telgraf adresi :* **Resimliay** *Posta Kutusu :* **629**

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin: Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü
Yazı „ „ „ „ „ „ Yazı „
Bilmece „ „ „ „ „ „ Bilmece Memurluğu
adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

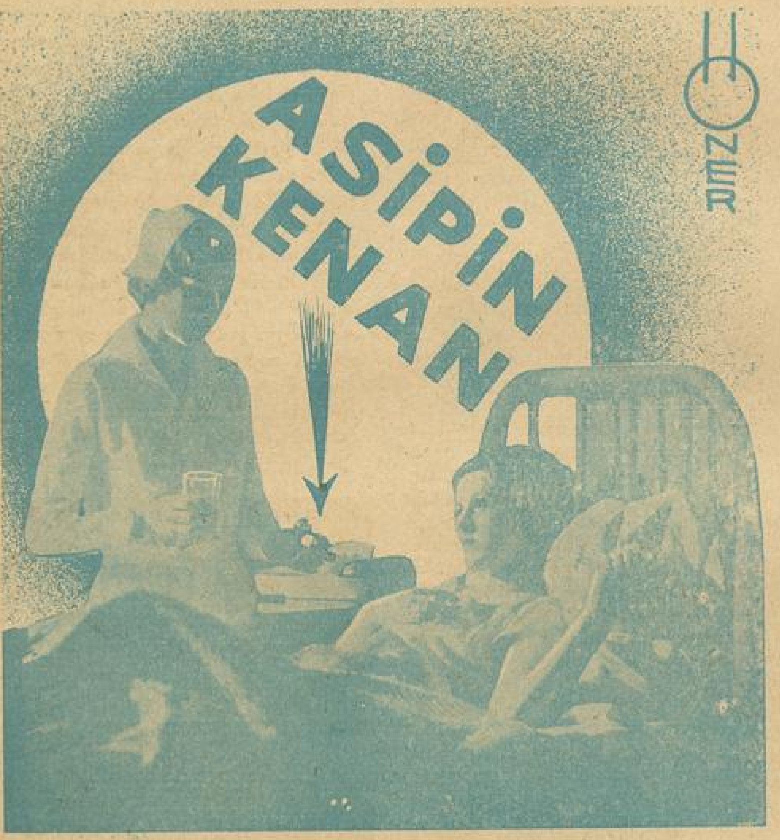

Yol yorğunluğunu gidermek; Nezlenin, Gripin önüne geçmek.. âdet sancılarını bıçak gibi kesmek; Tuvalet yapmadan sıhhatli, pembe bir yüzle görünmek istiyorsanız :

ASİPİN KENAN

alınız. Bu isme çok dikkat ediniz !

İhmal etmeyiniz...

„LINIA„ Kemeri istirahati temin, yağlanmayı men eder ve hareketinize gençlik verir.

Yalnız :

J. ROUSSEL de satılır.

İSTANBUL : Tünel Meydanı No. 12.
20 Numerolu katalogumuzu isteyiniz, bedava gönderilir.

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasını öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden;

Dahilîye Mutehassısı *Dr. Hafız Cemal* LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2 tan 5 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda 104) numaralı hususi kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9 ½ - 12)ye kadar hakiki fıkaraya bakar. Kışlık Telefon : 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

ÇOCUK

Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından neşrolunur en mükemmel ve en faydalı çocuk mecmuasıdır. Yavrunuza behemhal alınız !

UNIV. BIBL. TÜBINGEN

ZF 699 - 85/96

KRALİÇE MARİE'NİN ÖLÜMÜ

Yazan: NAHİD SIRRI

Romanya valide Kraliçesi Marie'nin ölümü, halâ saltanat süren kral hanedanları arasında yetişmiş dikkate lâyik ve kudretli çehrelerin en cazip-lerinden birini maziye intikal ettirmiş, bir mazi yapmış oluyor. Kraliçe Marie güzelliği dillere destan olmuş, ilham ettiği sayısız aşklardan bazısı facia ile nihayet bulmuş bir kadındı: Tahtına çıktığı memleketin mukadderatında mühim bir rol oynadı, aynı zamanda da hakikaten kuvvetli bir kalemle güzel eserler yazdı. Hahkında yazılmış şeyler ise müteaddit ve kalın ciltler vücuda getirecek kadar çoktur.

Kendisi bundan altmış üç yıl önce, bir İngiliz Prensesi olarak İngilterede doğmuştu. Babası Edimburg Dukası unvanını taşıyan bir İngiliz prensi olup pek uzun yıllardanberi İngiltere tahtını işgal eden Kraliçe Victorya'nın ikinci oğluydu. Anası ise Rusya Çarı İkinci Aleksandre'ın yegâne kızı idi. İngiltere ve Rusya hanedanları, İngiltere ile Rusya arasındaki rekabetlerin ihtilâfların kanlı bir boğuşmaya müncer olmasını; böyle bir izdivaçla mennetmek istemişlerdi. Genç prensesin, pek genç ölecek bir erkek kardeşile üç küçük kızkardeşi oldu. Bir müddet sonra babası Akdeniz filosu başkomutanı yapıldığı için, çocukluğunu pek mesudane geçirdiği İngiltereden ayrılıp Maltaya gittiler. Bundan az sonra ise; Kraliçe Victorya

Kraliçe Marie'nin tevazûu : Bir köylünün sigarasını yakıyor.

Kıraliç Marie : Romanya ordusu süvari Komutanı üniformasıyle

bir Saks Koburg Prensile evlenmiş olduğu ve kayınbiraderi olan Saks Koburg hükümdarı da evlât sahibi olmadan öldüğü için, en yakını bulunan Edimburg Dukası bu küçük prensliğin tahtına tevarüs etti. Kraliçe Marie de, Almanyada yaşaması icabeden bir Alman Prensesi oldu. Fakat Almanyada pekaz kalacak, çünkü daha on yedisinde iken evlenecekti. İngiltere veliahdının ikinci oğlu olan prens - yani şimdiki majeste kralın pederi mütevaffa beşinci Jorj - da ona aşık bulunmakla beraber, siyaset icapları kendini Romanya Veliahdı prens Ferdinand-la evlendirdi. Ferdinand'da hakikatta bir Alman prensi, hem de Almanya İmparatorunun hanedanına mensup - yani bir Hohenzolern'di. 1866 da, henüz Romanya bize tâbi bir devletken, prensliğe intihabedilen amcası birinci Carol, evlât sahibi olmadığı için, Romanyaya getirilen bu delikanlı, gayetle mütehakkim olan amcasının yanında tiril tiril titriyordu. Carol'ın karısı yani Kraliçesi ise, Carmen Sylva namı müstearile pek çok eser yazmış bir kadındı.. ve Romanya tahtına veremediği veliahtın hasreti içinde yerini alacak ve kendi doğurmadığı şehzadeleri doğuracak genç ve güzel kadına, bir de kendisi hiç güzel olmadığı için, düşman görünüyordu. Uzun yıllar böyle geçti, ve Kraliçe Marie'den, güzelliğinin uyandırdığı aşklardan ve kılükallerden başka bir sebeple bahsolunmadı. Fakat Cihan harbi patlak verir vermez vaziyet değişecek ve Marie siyaset sahasında görünüverecekti.

Romanyada İtilâf devletlerine meyyal politikacılar bulunduğu gibi, Macaristanın hükmü altında yaşayan milyonlarca Romeni ana vatanına mal etmek istiyen vatanperverler de çoktu. Halbuki, o vakte kadar vaziyete mutlak surette hâkim olan ve damarlarında Cermen kanı dolaştığını aslâ unutmıyan ihtiyar kral, gizli bir ittifakla Almanya ve Avusturya - Macaristana bağlı bulunuyordu. 1816 harbinde Ruslarla ittifaktan Basarabyayı kaybetmek suretile mükâfat gördüğünü de unutmıyan hükümdar, İtilâf devletleri safına girmeğe şiddetle muhalifti. Romanyada büyük bir buhran birden başgöstermişti ve Marie, gölgeden çıkmağa halâ cür'et edemiyen kocası veliaht namına saltanat meclisinde söz alıyor, İtilâf taraftarlarının başına âdeta resmen geçiyordu. İhtiyarCarol az sonra Fransızların Marn-

— Arkası 24 üncü sayfada —

Romanya Kralı majeste Karol vatanına geri döndüğü zaman Annesi Kraliçe Marie ile beraber

ENTERNASYONAL İZMİR FUARI AÇILIRKE

İZMİRE DAİR BİR RÖPORTAJ

Yazan : Niyazi ACUN

İzmire doğru büyük bir süratle yol alan lokomotifin tekerlekleri altına, Garbî Anadolunun münbit tarlaları seriliyor... Ufuklara kol salan mor dağlar, berrak bir su gibi Akdenize akan demiryoluna, sinesinde büyük bir aşkla yer veriyor.

Mor dağların serinliği içinden geçerek İzmire giriyoruz. Karşıyakanın sahillerine dolanan çelik kemer, Fesane istasyonunda sona eriyor.

Yeni doğmuş bir çocuk ruhu kadar temiz bir gökyüzü. Güneş lekesiz ışıklarını, tarlalardaki tütünlere, buğdaylara, üzümlere, incirlere, hulâsa, İzmirlinin yaşamasını temin eden servetine serpmekle hayat veriyor.

Kompartmanımın penceresinden, Adalardenizi ufuklarında buselerle dalgalanan mavi suları, Kadifekaleyi ve yeşil İzmiri seyrederken gözlerimin önünde eski ve mukaddes yeni tarih yaprakları çevriliyor.

Asırlardanberi Ademoğullarının hayat buldukları bu münbit topraklar, Türkün eline geçtikten sonra, hürriyet aşkını tatarak Türk vatanı olmuştur.

İşte bu vatan parçası, yakın bir mazinin kara bulutlarından düşen yağmur tanelerinin altında inlerken, (Atatürk) ün: «Ordular! hedefiniz Akdeniz» emriyle tekrar hürriyetine kavuşmuştur.

«Atatürk» ün yurda saçtığı istiklâlin, hürriyetin, medeniyetin, refahın, kültürün, endüstrinin, sulhçulğun bütün sembolü olan : - İnkılâb - ı, düşmanı, İzmirde denize dökdükten sonra başlar.

Garbî Anadolunun incisi olan İzmire girerken duyduğum sevinç çok büyük olduğu kadar çok mukaddestir.

***

O kara günlerde düşman çizmesile ezilen, yakılan, şirin İzmir, kanserden daha korkunç yaralarını «Ata» sının inkılâp seromuyle iyi ederek, mazinin en ufak bir lekesini bile üzerinde taşımamaktadır.

General Kâzım Dirik'in isabetli plânlarıyle günden güne güzelleşen İzmir ve İzmirliler bugün de, «Atatürk» ün ilhamiyle feyiz bulmuş çok kıymetli, vatanperver, doğru, gurursuz.. fakirlere yardımı, ulus ve vatan için geceli gündüzlü çalışmayı yorulmak bilmiyen bir şevkle başaran Fazlı Güleç gibi bir idareciye maliktirler.

İzmirin çalışkan valisi Fazlı Güleç, kanında leke olmıyan her Türk gibi mütevazidir.

Denize nazır kurşunî boyalı vilâyet konağına girdim.

Valinin kapısı önündeyim.

İçeriye girmek için kapıyı vurmak istedim.

Kapıdaki polis memuru şu sözüyle beni, kapıyı vurmaktan mennetti :

— Bayım, siz, galiba valinin yanına ilk defa geliyorsunuz. Vali, kapıyı vurup içeri girenlere kızıyor.

Polisin bu sözü ile dünkü idare ile bugünkü idareyi tefrik etmek pek kolaydır. Dün, değil valinin yanına girmek, vilâyete girmek bile müşküldü. Kapıdaki cahil zabtiyeler :

— Nereye gidiyorsun, ne yapacaksın? Diye ahret sualleri sorarlar, işlerine gelirse müsaade ederler, gelmezse bırakmazlardı...

***

Kapıyı vurmadan içeri girdim.

Geniş bir oda. Pencere kenarına yakın bir yazıhanenin önünde birçok evrakı imzalıyan şişmanca zat; İzmir valisi Fazlı Güleçtir.

Odada birkaç kişi vardı. Kimisi istidasını imzalıtıyor.. kimisi de derdini şifahen söylüyordu.

Benden evvel gelenlerin işlerini ikn etti ve bana dönerek :

— Emriniz? diye sordu.

Onun bu sualinden aldığım cesare kendimi tanıttım.

Odasında her uzun konuşmak istiy vatandaşa yer gösterdiği gibi bana da :

— Buyrunuz, diye yanındaki sand yalardan birini gösterdi.

Kendisi sigara içmediği halde, mi firleri icin yazıhanesinin üstündeki büy sigara paketini uzattı.

***

Kahvelerimizi içmiştik.

İzmir hakkında geniş malûmat el edebilmek için odada kimse yok ik sormaya başladım.

— İzmir vilâyetinin nufusu?

— Altı yüz bin.

— Şehirde?

— Yüz yetmiş bin.

— Vilâyetin ne kadar köyü var?

— Altı yüz köyü vardır.

— Bu köylerin hepsinde mektep v mıdır?

— Hayır, hepsinde mektep yokt Ancak dört yüz köyün mektebi vard Fakat, bir iki sene sonra İzmirin l köyünde mektep olacaktır.

İzmirde ilk tahsil yüzde seksene kındır. Buna rağmen İzmir dahilinde me tepler ihtiyaca tamamen kâfi değild Noksanlarımızı çifte tedrisat usulüyle lâfi etmekteyiz.

— İlk tahsilden sonra vilâyetiniz da linde hangi mektepler vardır?

İzmirin değerli Valisi Fazıl GÜLEÇ yazıcımıza izahat veriyor.

— Muallim me tebi, kız enstitü lise, orta mekt sanat mektebi.

— Yukarıd mekteplerin kifa sizliğinden bahs miştiniz? Buna seb nedir?

— İzmirde nu büyük bir sür çoğalıyor. Yapt mız iki tecrübe aldığımız netic göstermiştir ki nu memnuniyete şa bir derecede ter etmektedir. Mer ve kazada bu teza biribirine yakınd

İzmir şehrind hacmının çoğal

LIRKE

an : Niyazi ACUN

nlerin işlerini ikn
sordu.
aldığım cesare
konuşmak istiy
ği gibi bana da
yanındaki sand
di.
mediği halde, mi
in üstündeki büy
ştik.
geniş malûmat el
a kimse yok ik
nufusu?
dar köyü var?
vardır.
epsinde mektep
e mektep yokt
in mektebi vard
sonra İzmirin
ktır.
yüzde seksene
zmir dahilinde m
nen kâfi değild
edrisat usulüyle
ra vilâyetiniz da
vardır?
— Muallim m
ebi, kız enstitü
ise, orta mekt
sanat mektebi.
— Yukarı
mekteplerin kifa
sizliğinden bahs
miştiniz? Buna seb
nedir?
— İzmirde nu
büyük bir sür
çoğalıyor. Yapt
mız iki tecrübe
aldığımız neti
göstermiştir ki nu
memnuniyete şa
bir derecede ter
etmektedir. Mer
ve kazada bu teza
biribirine yakındı
İzmir şehrind
hacmının çoğal

iyle münasip bir nufus artması ve aynı zamanda refah ve iş seviyesine uygun doğum azlalığı memnuniyetle müşahede edilmektedir.

Bu da, İzmirin son dört senedenberi arkası arkasına, biribirinden mükemmel verimli yıllar yaşamış olmasından ileri gelmektedir.

İzmirin bu üç dört senedir mahsulünün iyi ve mebzul olması halkı büyük iktisadî sıkıntıdan kurtarmıştır.

Bu, içinde bulunduğumuz yıl da geçen yıllardan daha iyi bir verim şeraiti içinde karşımıza çıkıyor.

Eğer satış imkânları da uygun düşerse, bu sene, geçen yılların hepsinin üstünde bir yıl olacaktır.

— İzmire ihracattan ne kadar para giriyor?

— Geçen sene ihracattan İzmir limanının aldığı paralar elli milyonu geçmektedir.

Tabii bu, bütün hinterlanda aittir. Hükûmetin azamî yardımı ve bankaların göstermiş olduğu suhulet, İzmirin ihracatında en mühim rolü oynamaktadır.

— Yollarınız?

— İzmir yollarının tam şose olanları altı yüz kilometredir. Bu yollara yeniden Menemen, Manisa hududu, Dikili - Ayvalık hududu, Gülbahçe, Karaburun ve Ödemiş Çatal yolları ilâve edilmek üzeredir.

Bu yollar ilâve edilince İzmir şoselerinin uzunluğu yedi yüz elli kilometreyi tecavüz edecektir. Söylediğim yollar Cumhuriyet bayramında açılacaktır.

— Bu yolların ilâvesiyle İzmirin şose ihtiyacı tamamlanmış olacak mıdır?

— Hayır. Bu yollar bitince, yeni sene içinde de Kuşadasını İzmire bağlıyacak olan Şelçuk-Subaşı yoluna başlanacak ve bu yol iki sene içinde bitecektir.

Selçuk-Subaşı yolu da ikmal edilince İzmirin birinci derecede gelen yol şebekesi tamamlanacaktır.

Tesviyei türabiye halinde bulunan ve üzerlerinde çalışılacak olan diğer ikinci mühim yollar da Tire, Aydın, Ödemiş, Salihli ve Bergama, Balıkesir yollarıdır.

Bu yollar da, halen toprak tesviyesi şeklinde ikmal edilmiştir. Ancak, Ödemiş-Salihli hududuna kadar bir kilometrelik yerimiz kalmıştır. Bu yol da ikmal edilince bütün yollar kabili mürur hale gelecektir.

İkinci beş yıllık proğramımızda bunların şose olarak ikmali müretteptir.

— İzmirin yollarına verdiğiniz ehemmiyet büyüktür. Avrupada turistik şehirlerin hemen hepsi asfalttır. Tarihî âsarı olan mahallere giden yolları ne vakit asfalt yapacaksınız?

General Kâzım Dirik'in isabetli plânlarıyle günden güne güzelleşen İzmir

— Asfalt yollar işi yüksek Nafia Vekâletince proğramlanmaktadır. Bu proğram tamamen katileştiği ve buna ait kanun projesi de katiyet kesbettiği takdirde, Nafia Vekâletinin direktifi dahilinde yapılacaktır. Ve şüphesiz ki, doğrudan doğruya turistik hareketlerin kaynaştığı mıntakalardan işe başlanacaktır.

İnkılâptan evvel İzmirlinin yaz hastlıklarından en belâlısı sıtma idi. Hükûmetin buradaki sıtma mücadelesi ile sıtmayı memlekette ne kadar azalttığını sorduğumda, Fazlı Güleç haklı bir sevinçle cevap verdi:

— Sıtma işi, vilâyetimizin bazı kazaları Aydın, bazı kazaları da Manisa mıntakalarına bağlıdır; bu mıntakaya İzmirin Karşıyakası da dahildir. İzmirin diğer

İzmir Valisi çalışma odasında

cihetleri bu mıntakalardan hariçtir. Gerek merkezde gerek mülhakatda belediyeler, köy idareleri, Vilâyet ve Parti teşkilâtı bu mücadeleyi kendi hususî teşebbüsleriyle mehmaemken temine çalışmaktadır. Ve hayli müsbet neticeler elde edilmektedir.

— Mıntakanızda sıtma mikrobunu çoğaltan göller kurutuldu mu?

— İzmiri dolaştığınızda Torbalı mıntakasında gördüğünüz göller, Cumhuriyet hükûmetimizin büyük himmetleriyle kurutulmaktadır.

Torbalı mıntakası kendisini malarya mikrobundan kurtarmakla beraber, İzmir vilâyetinin en zengin kazası haline gelecektir. Şunu da sevinçle söyliyebilirim, Torbalının nufusu günden güne artmaktadır.

— İzmirdeki göçmen hareketleri nasıldır?

— Vilâyetimize gelen göçmenlere azamî yardımlarda bulunuyoruz. İlk senenin göçmenlerinin evleri bitmek üzeredir. Önümüzdeki yıl içinde de ikinci senenin evlerine başlanacak.

İzmir vilâyeti, esasen, mübadele devrinde kendisine fazla mübadil tertip edilmiş olmak itibarile devlet elindeki toprak dolayısiyle işbâ haline gelmiştir.

Bundan sonra burada iskân vaziyeti, toprak hakkında devletçe alınacak kararlara tabi kalacaktır.

— Vilâyetinizin birinci derecedeki istihsal servetleri hangileridir?

— Tütündür.

Fazlı Gülecin, tütün, kelimesi üzerine, gözlerine baktım. Ve nerede ise gülerek: Üzüm, demeyi unuttunuz, diyecektim. Bereketversin., benim şaşkınlığımı sezerek:

— Niçin taaccüp ettiğinizi anladım. Herkes İzmiri üzümle tanır. Hayır, İzmirin en büyük istihsal serveti tütündür. İzmirde hinterland hesabiyle otuz milyon tütün çıkıyor. 25 - 30 milyon kilo kadar hinterlandda incir ve yine bütün hinterlanda ait çekirdeksiz üzüm rekoltesi de seksen milyon kadardır.

Üzümün büyük kısmı Manisadan, incirin büyük yekûnu Aydından gelir. Zeytin işi de bizim mıntakamızın birinci saftaki mahsullerindendir.

Türkiyedeki zeytincilik işinin en önünde İzmir gelmektedir.

— Pamuk?

— Pamuk itibariyle de mıntakamız başta gelir. Aydın, İzmirin Küçükmenderes, Bakırçay havzaları, Manisanın keza Bakırçayı ve Gediz havzaları en iyi ve mebzul pamuk istihsal mevkileridir.

— Hastaneleriniz?

— İzmirde ikisi Hususî idarenin, biri devletin olmak üzere üç hastane vardır. Ayrıca eşhasa ait hastaneler de mevcuttur. Mahaza yeniden yüz elli yataklı bir çocuk hastanesi de inşa edilmektedir. Ayrıca devlet hastanesine yirmi beş yatak-

— Arkası 7 inci sayfada —

Fakat bu "işlerde„ onların sahnede oynadıkları rollerden daha mühim rolü....

TEVEKKELİN GEMİSİ BATMAZ

●

Yazan: Mahmut YESARİ

●

Hepsi de neşeli insanlardı...

Onlar, yaz gelince, şehrin ne kadar yazlık tiyatrosu varsa, hemen hepsinde temsiller vererek semt semt geziyor; iyi işler, kötü işleri az çok koruduğu için, kâh gülüp eğlenerek, kâh şikâyet ederek, geçinip gidiyorlardı.

Fakat, bu « işlerde », onların sahnede oynadıkları rollerden daha mühim rolü, talih ve tesadüf oynuyordu.

Provada buluştukları zaman, biribirlerine soruyorlardı:

— Hava bulutlu. Acaba yağmur yağar mı dersin?

— Rüzgâr çıktı, bulutları dağıtacak.

— Deniz varsa, motörle gidemeyiz.

— Havada yağmur sıkıntısı var.

Yağmur yağması ihtimaline, çalkantılı denize aldırış etmiyor, yine motöre biniyor, Boğaza açılıyorlardı.

Hepsi de neşeli insanlardı. Hayatın en acı cilvelerinden, alay eder gibi, bahsediyorlardı:

— Benim tarik bedeli geldi.

Arkadaşlarından biri, buna, kahkaha ile gülüyor:

— Sen, evde karına söyle, sana bir torba diksin. Yollarda taş kırarak çalışır, ödersin.

O da arkadaşıyle birlikte kahkahalar atıyor.

— Bir de siperli gözlük tedarik etmeli.

Eliyle, motörün baş tarafında duran beyaz saçlı bir arkadaşa işaret ediyor:

— Aksesüvarda siperli gözlük var mı? Aman kaybedeyim, deme, bu yakınlarda lâzım olacağa benziyor.....

Bir genç artist, elini midesine bastırmış, yüzünü buruşturuyor:

— Deniz havası iştihamı açtı, karnım açtı, karnım acıktı.

Hep birden takılıyorlar:

— Senin, tokum! dediğin zamanı bilmiyoruz ki...

— Bu gün, kaç kere yemek yedin? Doğrusunu söyle.

— İnanmazsınız; Edirnede, tabağı yedi buçuk kuruşa yemek yiyorduk. Bir gün dikkat ettim, tam doksan yedi kuruş para verdi.

Arada bir, « işleri » ni de düşünüyorlardı:

— Bu gece iş olur mu, dersiniz?

— Ben, pek ummuyorum. El ilânı çıkarılmamış. Halkın haberi olmazsa, nereden bilip gelecek! Kerameti mi var?

— Ufak yer, çabuk duyulur. Kartelâyı dünden gönderdik.

— Yalnız kartelâ olmaz, el ilânı lâzım.

Bu konuşmalar arasında, havayı da unutmuyor:

— Bakın bakın, bulutlar nasıl toplanıyor!

— Onlar, geçici bulutlar, yağmur bulutu değil.

— Hava serinleşti, farkında mısınız?

— Deniz üstündeyiz. Karada yaprak kımıldamıyor.

— Hava serin olursa, kimse gelmez.

— Serinliğin ehemmiyeti yok, yağmur yağmasın.

Biribirlerine endişe ile bakıyorlar, bir-

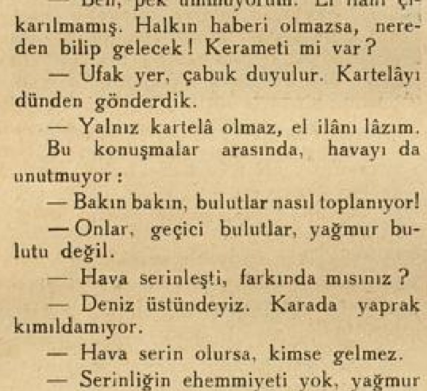

Kıyıda dolaşan genç kızlar kollarını uzatıyor.. çığlık çığlık bağırıyor...

kaç dakika neşeleri kaçıyor. Fakat b çok sürmüyor, yine kahkaha sağnakla başlıyor.

— Yemeği motörde yiyelim.

— Ucuz bir aşçı var, oraya gideriz

— Senin ruhun süflî! Lokantada ayni fiyata yersin.

Herifin perisi pis! Zorla değil a, nere kûhî yerler varsa, oralardan hazediyor.

— Çöplük kargası, teres!

— Geçen seneki Samsun turnesin bilirsin ya, bizi, gazino diye bir bodrum götürmüştü.

— Kebabı fena mıydı? Zaten size iyi yaramaz. Lokantada kazıklanmazsanız, k nınız doymaz.

En gencinden en yaşlısına kadar h biri yerinde duramıyor, kıç güverted kamaraya iniyor, kamaradan çıkıyor, b tarafa gidiyor, şarkı söyliyor, zıplay sıçrıyorlar. Motör sahile yakın geçerke el çırpıyor, kollarını oynatıyor, mend sallıyorlar.

Bu, gülen, sıçrıyan şen insanların n şesi sahildekilere de sirayet ediyor. Kıyı dolaşan genç kızlar, çocuklar, hattâ ş genç kadınlar da, kollarını uzatıyor, mend sallıyor, çığlık çığlık bağırıyorlar.

Denizden geçen yolcu vapurları, m törler, sandallar da onların ellerinden ku tulmuyor:

— Haydi, Allah selâmet versin. Tra zona bizden selâm götürün.

— Hey, motörcü, simidin denize düşt

— Baba, bir ip at da sandalını motö bağlıyalım.

* * *

Onlar, neye bu kadar neşeli? Bun bilmiyorum. Neye güveniyorlar? Hiçb şeye! Hava serinlerse, yağmur yağars « iş » yapamıyacaklar. Hepsinin başınd geçinme derdi var!

Oyun yerine gittikleri zaman kapın önünde, merakla biribirlerine soracaklar:

— İş olacak mı, dersin?

Söyleyen Kalbimdir: XXII

YAZAN: **TEVFİK TANYOLAÇ**

Gök, sakin bir su, yıldızlar, altın birer kaya. Bir kayadan bir kayaya, ayaklarını ıslatmadan, atlıya atlıya, şarkı söyliyerek gelen bu güzel kızlara bak!

Elele vermiş, saçlarını kokulu rüzgârlara öptüren, şu birbirinden dilber, manalı kızların sallanışındaki şiir olan âhenk, ne hoş ve ne coşturucudur. Sisten tüllerini soyunup attıkça, ellerindeki çiçekleri, dudaklarındaki gülümsemeleri görüyorum. Bakışları, dönmeyen cesaret ve sevgi ile dolu. Geliyorlar, güneşin kudreti gibi dalga, dalga geliyorlar.

Kızlar, göğün sakin sularında, Ergenede açan Nilüferler gibi çoğaldılar.

Şuurumun pencerelerinden birer birer süzülerek kulaklarıma neler fısıldadılar! Bu ne vaid dolu bir muziktir! Ben, bunu nasıl anlatayım. Kurşuna bir sevgili pusesi, bombayı, çiçek demetlerini saklıyan büyülü minyon bir çanta; ipe, ipek boyunbağı diye baktıran bu muzik nedir?. Büyük davaların yolcuları bu muziki duyanlar mı?.

Bu sesler bir ölünün kulaklarına çarpaydı ebedî hayatın sırrıyla serhoş olurdu sevgili!.

Göğsümde, sancının, bu sayısız tırnaklı canavarın pençesi dikenli, kızgın bir teli gibi dolanır ve hava bir yudumunu çok görürken onlara gülümsüyorum: "Şuuruma hoş geldiniz!" diyorum.

Onlar, yastığımın üzerine getirdikleri demetleri bırakıp odanın havasını doldururlar. Bir iğne ucu kadar yer yok. Ayak ucumda şaşkın gözlerle bakan uykuyu düşünceme gösterdim: "Al bunu yar semtine götür, misafirlere yer açılsın!" dedim. Düşüncem, uykuyu kollarında sallıyarak götürürken, onlar, kulaklarıma fısıldıyorlar: "Seni yar bahcesine, yar kalbine götüren kanatların olacağız."

Sevinçle dinliyorum. Saçlarının arasında parlıyan çiçeklere bakıyorum, soruyorum: "Bunlar, hangi bakir semaların yıldızlarından seçilen renklerdir!. O, bu çiçekleri, bu renkleri sever mi? Saçlarınızın ince tellerinde süzülen parlak damlaları, hangi mustarip kürelerin mürada ermiş gözyaşlarıdır? Aşık semalar mı dudaklarınızdan öperken, nefesleriniz onları serhoş etti de, saçlarınızda ayırıp, ayaklarınızı öpmek için birer damla oldular. Ve göğüslerindeki yıldızlardan vazgeçtiler? Sevgili bunları görünce, yine, bana, hasretin çelengini uzatmasın?.

Saçlarınızdan süzülen bu mest damlalarda hangi eşsiz mücadelelerin alın terindeki zevk yaşar?

Ölüm, hain kamçısını kemiklerine sarıyor, hava, bir nefesi esirgiyor. Ölümün bileklerinden tutuyorum. Parmaklarımın yeri, bileklerini saran bilezik oluyor. "Yenemezsin!." diyorum. Seviniyorum. Kalbim şafakların rüyasile yıkanıyor. "Oh bir sabah olsa" diye haykıran benim. Havaya karışmış Hür suyun halini yaşıyorum. Zengin bir bahar gibi şen ve bir sonbahar gibi dolgun, sana koşmak için kalkıyorum. Kızların sesleri, bakışları, çiçekleri bende, vücudüm, kalbimin arkasından bir gölge gibi bağlı, koşuyor. Koşuyorum.. ölüm arkada kalmış şaşkın şaşkın bakıyor.

Hayalin gözlerimde, sesin müziği kulaklarımda:

"Saçlarında bakir semaların yıldızlarındaki renkleri çiçek diye taşıyan, gözleri dönmeyen cesaretle dolu kızlar kimlerdir?"

"Kim olacak, sevgili, diyorum; bu kızların herbiri.."

"Evet?"

Dar bir yerden geçen bir su gibi hislerim taşıyor; sözler boğazımda köpükleniyor, tıkanıyorum, mümkün olduğu kadar yavaş söyliyorum, elimi kanatlanacak kalbime bastıyorum:

"Bu kızların herbiri, söyleyince, seni, bana kazandıracak birer kelimedir. Kollarını bana açtıracak birer buluştur."

Ye'sin uçurumları üzerinden süzülen sevincin kanatları bende, koşuyurum.

Şiir:

BEKTAŞİ BABA

BİGA: Emekli Hâkim
Hüseyin Şevket AYDOZ

Zelzele olurken Bektaşi Dede;
Hiç telâş etmeyip gülümsüyordu.
Birisi yaklaşıp yanına, sordu:

« — Bu serinkanlılık nedendir sende?.
Baksana, herkesin benzi sarardı:
Şehadet getirip, tekbir alıyor.
Sarsıntı, kalplere korku salıyor;
Her yanı bir fena kasavet sardı.
Nerdeyse bak acun, altüst olacak;
Sen durmuş, karşıdan gülümsiyorsun.
Salavat, şehadet getirmiyorsun;
Sarsılıp yıkılsa hanen nolacak?!.. »

* * *

Ağzını kaplıyan bıyıklarında;
Gezdirip elini Bektaşi Baba;
Dedi ki: «— Faydası var mı acaba
Duanın, tekbirin, Tanrı yanında?
Umarım korkular, hepsi de boş çıkar;
Aldırış etmeyin, sabırlı olun.
Gelirse üstüne, altı acunun;
Belki de üstünden altı hoş çıkar!! »

— Kişe işliyor mu?

— Burası, uğurlu yerdir; ne zaman geldikse, iş yaptık.

Bir gece, «çok iyi iş yapacaklarını» umdukları bir yerde, tam «kişe işliyeceği vakit», birdenbire sert bir rüzgâr çıkmıştı. Ağaçlar sallanıyor; tiyatro sahasının çinko duvarları üstüne gerilmiş beyaz bezler uçacak, parçalanacakmış gibi şişiyor, çırpınıyordu.

Hepsinin, bir anda neşesi kaçmıştı:

— Rüzgârın sırası mı şimdi?

— Bu rüzgârda kim gelir.

Bu, «sırasız çıkan rüzgâr», yalnız «kişeyi işletmemekle» kalmamış, gelen müşterilerin bir kısmını oyunun yarısında kaçırmıştı. «Çok iyi iş» umarak geldikleri için, hepsi kederliydi. Keder, gam ve kasavet, onlara hiç yaraşmıyordu. Uzun uzun kederlenmeğe de alışık olmadıkları için, kederlendiklerine sinirleniyorlar gibiydi.

Kavga ederlerse, sinirleri yatışır, açılırlardı. Ortada bir suç varmış gibi, herkes birinde kabahat bulmak istiyordu:

— Dün gece de hava serindi, iş yapamadık. Bu gece de ayaz kestik. Yarın, ben gelmem!

— Ben de gelmem!

Onlar, hayatlarını talihe tesadüfe bağlamışlardı; talihle, tesadüfle pençeleşiyorlardı.

Makyajını silen, küfür ederek çıkıp gidiyordu. Onları yakından tanımıyanlar, bu küfürlere, şikâyetlere, işi bırakmak tehditlerine inanırlardı. Halbuki onlar, yarın «işleri» ne dünden daha canla başla sarılacaklardı.

İki genç aktörle birlikte tiyatrodan çıkan bir yaşlı aktör, gençlerin birteviye şikâyetlerine kızar gibi olmuştu:

— Çocuklar, dedi. Bizim işimiz, talihle... Bunu, aklınıza koyun. Talihimiz yok. Ne yapalım? İnsan, talihe, ya inanır, yahut inanmaz. Talihe inanan, boynunu büker, sesini kısar. Talihe inanmıyan da talihle bir düşman gibi boğuşur. Artık kim kimi alt ederse!..

YAŞASIN FARELERLE TAVŞANLAR!

Yazan : Sabih ALAÇAM

Kombineyi kulağıma götürdüm ve 40534 ü açtım. Mükemmel! Aradığım numara meşgul değil. İçimden gülüyor ve kendi kendime diyordum :

«— Yeni mesleğini tebrik ederim Alaçam. Tavşan ticareti inşallah uğurlu gelir sana!»

Fakat, ticarî şansım hakkındaki iyi temennilerime devam edemedim. Telefon cevap veriyordu. Sordum :

— Allo... kimsiniz? Ben de sizi arıyordum. Genç ve bakire tavşan istediğinizi duydum da..

— .....

— Arzu ettiğiniz kalitede mal verecegiz. Merak etmeyiniz. Hattâ size başka bir kolaylık ta gösterebiliriz. Tecrübe yaptığınız tavşanları sonra bize satabilirsiniz.

— .....

— Nümune mi istiyorsuz? Hay hay... Bu gün kaçta rahatsız etmemi emir buyurmuştunuz?

— .....

— 16 da mı? O halde beraberimde birkaç tavşan da getiririm.

— ....

— O kolay... Fiyatta uyuşuruz... Fil satmıyoruz ya, nihayet tavşan bu... Üç aşağı, beş yukarı birşey yaparız! 16 da değil mi? Mersi bayım!

Telefonu kapadım ve bir kahkaha attım. Aziz dostumu amma da aldatmıştım. Tavşan ticareti nerede, ben nerede? Bu gün 1 Nisan olsaydı, şakam, güzel bir puvasson davril yerine geçerdi!

Hemen yola koyuldum. Genç ve bakire tavşanları hayal eden muhatabımı bekletmemek, randevuma dakikasında yetişmek lâzımdı. Tramvaydan indiğim zaman Taksim meydanındaki saat tam 16 yı gösteriyordu. Koşar adımla Meşelik sokağına seğirttim. Zile bastım. Karşıma çıkan hizmetçiye :

— Tavşan tüccarı geldi deyiniz, yalanını kıvırdım.

Kızcağız beni içeri aldı. Fakat girdiğim yerin tavşan istasyonu, yahut hayvan hastanesi olduğunu zannetmeyin. Burası kırmızı maroken koltuklarla; hem yazı masası ve hem de kitap dolabı vazifesini gören son model bir yazıhane ile süslü mükellef bir çalışma odası idi. Bir köşede de en son sistem mikrop üretme etüvü duruyordu.

Kapı açıldı. Salonda yumuşak kanapelere gömülüp keyif çattığımı gören muhatabım: (Türk hekimleri dostluk ve yardım cemiyeti umumî kâtibi Doktor Bakteriyolog Bay Fethi Erden) şaşakaldı. Sonra, gülerek :

— Anlaşıldı, bana telefon eden sendin, dedi.

Her ikimiz de, yaz ortasında yapılan bu puvasson davrilden memnunduk :

— Haydi dostum, dedim, temmuz sıcağını serinleten neşemizin atmosferi içinde sen doktorluğa, ben de gazeteciliğe başlayalım. İlkönce şu mikrop üretme etüvüne dair...

— Anladım, izahat isteyeceksin. Şimdiye kadar kullanılan etüvler sulu idi. Bu, susuzdur. Meselâ bir difteri vakası gelse, boğazdan alınan maddeye bu mikrobun gıdasını, yani dondurulmuş inek kanını sürüp bunu etüve koyarız. Bu gün gelen vakaya ertesi gece cevap vermek mümkündür. Bu gördüğünüz kırmızı ampulle (solda) aletin çalışıp çalışmadığını belli olur. Regülâtör yani nazım ile de (sağda) istenilen hararet derecesi temin edilir. Etüvün sıcaklığı, insanın hararet derecesinde yaşayan mikroplar için 37 ye, daha yüksek hararet derecesinde mevcudiyetlerini idame eden mikroplar için de 38-40 a çıkartılır.

— Mersi doktorcuğum. Şimdi biraz da yaptığın tahlillerden bahsetmeni rica etsem...

— Bizim lâboratvarlarımız hastalıklara teşhis koymak lâboratvarlarıdır. Bakteriyolojik, biyolojik ve biyoşimik tahliller yaparız. Buraya gelen hiçbir madde yoktur ki tahlil edilmemiş olsun. Tababet, insan kanındaki muhtelif maddelerin aranmasına ehemmiyet veriyor. İşte, biz bu aramayı ayrı ayrı aletlerle lâboratuvarda yapıyoruz.

— Mersi doktorcuğum. Yalnız insan kanı üzerinde yapılan aramaların yanında tavşan muhabbetine pek yer veremiyorum.

— Sade tavşan muhabbeti olsa iyi...

— Ya... Başka da mı var?

— Fare muhabbetini de söylersem!

— Ne! Fare mi? Aman bu sözünü bayanlar duymasınlar!

— Bilâkis! Tavşan ve fare muhabbetidir ki onları benim en sadık müşterilerim yapıyor?

— Hayret! Niçin?

— Çünkü, son zamanlarda, gebelik teşhisi için, dünyanın her tarafında, lâboratuvar hayvanlarından istifada edilmeğe başlandı, Jinokologlar (kadın mütehassısları) kendilerine müracaat eden bir bayanın gebe olup olmadığını anlamak için, hastalarının 2 - 2.5 aylık bir çocuğu taşımalarına lüzum görüyorlardı. Başka türlü teşhis koymak imkânı yoktu. Fakat benim sevgilî hayvanlarım vasıtasıyle bu müddet pek kısaltılmıştır. Fareler - yani aşhaym zondek teamülü ile - 5 günde, tavşanla - yani Fridman teamülü - ile 48 saatte herhangi bir kadının gebe olup olmadığı anlaşılabilmektedir. Her ana ve her baba için hayatî ehemmiyeti bulunan bu meselenin tayini, bir defalık sabah idrarını lâboratuvara göndermek ile kabildir.

Halkın ekseriyeti, daha fazla Fridman usulünü tercih ediyor. Çünkü ilkahtan sonra en kısa bir zaman içinde, yukarıda söylediğim veçhile 48 saati müteakip, katî netice alınabiliyor. Onun için ben de en ziyade tavşan istasyonuna ehemiyet verdim. Fakat, gazetelere verdiğim ilânda da okumuşsunuz, bize bakire tavşan lâzım!

— Peki doktorcuğum. Farz edelim ki sana bizim bayanın idrarını getirdim. Tavşan istasyonundan da şöyle badem gözlü, Tuti dilli ve hücrei zifafa henüz girmemiş bir nazenini ele aldın, sonra?

— Sonrası gayet kolay. İdrarı tavşanın yumurtalıklarına şırınga eder ve 48 saat bekleriz. Bilâhare haydi ameliyat masası. Eğer hayvanın yumurtalıklarına kan hücum etmiş ise bayanın gebe, etmemiş ise değildir.

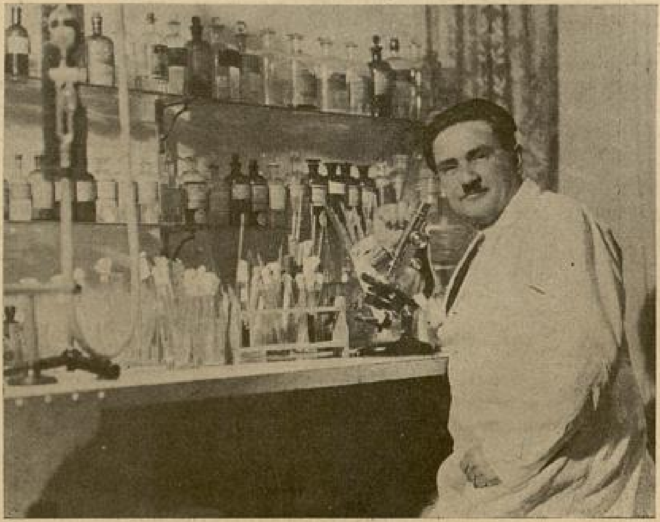

Doktor Fethi Lâboratuvarında

— Peki bu arada tavşan ne oluyor?

— Avrupada öldürüyorlar. Fakat ben zavallılara acıyorum. Karınlarını dikiyor ve sonra azad ediyorum.

— Bravo doktorcuğum. Hayvanları Himaye Cemiyetinin (Bu teşekkülün adı halâ Himayei hayvanat şeklindedir. Fakat terkipli bir ibareyi söylemeğe dilim varmadığı için Hayvanları Himaye diye yazdım.) takdirnamesini hakkediyorsun.

Bay Fethi Erden gülüyor :

— Yaz da versinler!

— Bir şartla doktorcuğum. Şu tavşanlarından birini göster bakalım?

Lâboratuvara giriyoruz. Orada yığın yığın aletlerin -Kolorimetr, santrifüz, polorimetr ültramikroskopi, otoklav vesaire gibi- arasında küçücük ve müstatil şeklinde bir tel kafes göze çarpıyor. İçinde kahve rengi beneklerle süslü beyaz bir tavşan var. Bu nöbetçi hayvandır, yani fedaî. O ameliyat masasına yattı mı yerine tavşan istasyonundan bir başkası gelecek. Zavallının, uzun kulaklarını kısarak bize öyle hazin bir bakışı var ki.. ben de doktor olsam bu ağzı var, dili yok bakireye kıyamam doğrusu...

Doktor Fethinin bir karikatörü

Bay Fethi Erden anlatıyor :

— Fridman teamülü, dış gebeliğin teşhisinde de işe yarıyor. Aynı zamanda, karnında ur var zannedilen ve bakire bilinen kızların da, pek sevdiğin tavşanlar vasıtasıyle, hamile oldukları meydana çıkıyor!

— !....

***

İşi başından yukarı olan sayın doktoru daha fazla işgal etmek doğru bir hareket olamazdı.

Zaten bana bu izahatı verirken, muhtelif meslekdaşlarının, hastalarının telefonla vukubulan suallerine ayrı ayrı cevap vermek mecburiyetinde kalmış, mülâkatımızı yarıda bırakmıştı. Onun, daha kimbilir kaç tavşan ve kaç fare üzerinde yapılacak ameliyatları.. tahlilleri.. araştırmaları vardı.

— Doktorcuğum! Yazıma «Yaşasın farelerle tavşanlar!» başlığını korsam darılmazsın değil mi? diyerek onu müsmer mesaisile başbaşa bıraktım.

İZMİRE DAİR BİR RÖPORTAJ

— Baş tarafı 3 üncü sayfada —

lı bir pavyon ilâve edilmekte olduğu gibi, gelecek sene yeni bir pavyon daha inşası mutasavverdir.

Bütün bunlar vücud bulduktan sonra ayakta tedavi edilen ve kendilerine yalnız ibate ve iaşe temin olunan kuduz şüphelilerile birlikte yatak adedi yedi yüze çıkmış olacaktır. Kazalarımızda Tire, Bayındır, Kuşadası, Ödemişte yataklı dispanserler vardır.

— Sanatoryom inşası bu sene mutasavver midir?

— Sanatoryom için henüz bir fikir yoktur. Yalnız, imkân hasıl olursa çocuklar için bir prevantoryom vücuda getirmek emelindeyiz.

— Hayvanların ıslahı işiniz nasıldır?

— Hayvanların ıslahı işi, İzmir Hususi idaresinin teşekküliyle başlamıştır; fakat, semereli neticeler ancak işin proğramlanmağa başladığı on senedenberi alınmıştır. Her hayırlı işte olduğu gibi, selefim General Kâzım Dirik'in himmetleri pek büyüktür. Onun açtığı bu faydalı çığırlarda müsmer ve faydalı neticeler almak mümkün olmuştur.

— Tayyare postaları ne vakit işliyecektir?

— Tayyare meydanımız hemen hazırlanmış gibidir. Tayyare postalarının işlemesi işi merkezce tanzim edilecektir. Bu hususta henüz katî bir tebligat almış değiliz.

— İzmir için hazırladığınız ve yapmak istediğiniz yenilikleri öğrenmek kabil midir?

— Yeni olarak yapmak istediğimiz işler, İzmir ve mülhakatta belediyelerce programlanan işlerden maada, İnciraltı pılâjlarının ıslahı, Agamemnun kaplıcalarının asrî konforla techizidir. Kaplıcaların bir taraftan proğramı hazırlattırılmış, bir taraftan da su işi üzerinde çalışılmaktadır. Son günlerde beliren emarelere nazaran, umduğumuz zenginlikte su bulursak kaplıca işine derhal başlıyacağız.

Ayni zamanda bu sudan istifade etmek suretiyle bir de turfandacılık seri yaparak, İzmir turfandacılığına kuvvet vereceğiz.

İnciraltı istimlâki şu günlerde ikmal edilmiştir. - Bir taraftan da Nafia Vekâletince plân hazırlanmaktadır.

Pek yakında işe başlıyacağımızı ümit etmekteyim. Belki de yaz sonlarına kadar bitirmeğe muvaffak olacağımızı ummaktayım. Bundan başka, bitmiş gibi olan Karşıyaka spor klübü antrenman sahası ile, yakında başlanacak olan Eşrefpaşa antrenman sahasını da bu Cumhuriyet bayramında açacağız.

Spora pek fazla ehemmiyet veriyoruz. İzmirde beş grubun beş antrenman sahası ve birer binası yapılmak proğramı bir ihtiyaçtır.

Partimiz bunları hazırlarken, Belediyemiz de asıl şehir stadını yapmak için tedbir almaktadır.

***

İzmirin asayişini sordum.

Fazlı Güleç, aşkında yalan olmıyan büyüh âşıklar gibi sevinçle, hiç düşünmeden: — Mükemmel, dedi.

Bu esnada Emniyet müdürü Bay Salâhattin içeriye girmişti. Kartal kaymakamlığından terfian İzmir Emniyet müdürlüğüne getirilen İnkılâbın bu genç idareci uzuvlarından Salâhattinin, kıymetli vali Fazlı Gülecin direktifleriyle, istikbalde iyi bir idareci olarak görüneceğini tahmin etmekte haklıyız.

GELECEK SAYIDA
İzmirin kıymetli, çalışkan ve fedakâr Belediye reisi Bay Behçet Öz'e ait bir mülâkatı okuyacaksınız.

Boğazköy : Mabed harabesi ve köyün bir kısmı

Boğazköy: Şimalden cenuba genel görünüş

Cetlerimizin Eserleri Karşısında Bir Soru:

HAKİKATI BULMAKTA ONLAR, ACABA BİZDEN DAHA İLHAMKÂR MI İDİLER?

Yazan: Salâhattin KANDEMİR

Her karış toprağında binlerce yılın kültür hazineleri yatmakta olan Anadoluda "eski eser araştırmaları" na Cumhuriyetten sonra daha geniş ölçüde başlanmıştır. Archéologie adı verilen ve bizde ilk zamanlarda «Atikiyat» kelimesiyle ifade edilen ilim, toprağın üstünde ve altında bulunan bütün maddî kültür eserlerini araştırır, bulur, tetkik eder, tarihe yeni yeni vesikalar hazırlar.

Bugün Anadolunun muhtelif yerlerinde arkeolojik hafriyatlar yapılmaktadır. Bu mevkilerden birisi de Hititlerin hükûmet merkezi olan meşhur tarihî mevkidir, şimdiki Boğazköydür. Ben bu yazımda buradaki ilmî araştırma neticelerini değil, yalnız Boğazköyün umumî vaziyetini anlatmak istiyorum.

Türkiyede arkeolojik hafriyat yapmak istiyen yabancı memleket âlimleri, evvelce usulü dairesinde hükûmetten müsaade alırlar. Tetkik edecekleri mevkii ve hafriyat yapacakları yeri tesbit ederler. Bütün masrafları kendilerine ait olmak üzere Maarif Vekâleti tarafından hafriyat müsaadesi verilir ve bir de «hafriyat komiseri» tayin olunur. Heyet hazırlığını yapar, hafriyat yerine gider ve işe başlar. Arkeolojik hafriyatlar başlıbaşına tetkike değer bir iştir. Çok meraklıdır ve enteresandır. Ben bu gibi hafriyatlarda beş sene kadar komiser sıfatiyle çalıştım. Anadolunun mazisini öğreten birçok tarihî vesikalar ve malzemeler ararken dünle bugünü biribirine bağlıyan canlı âlemle de daha yakından temas ettim. Garp âlimlerinden bazılarını ve onların ilim ve tarih telâkkilerini yakından öğrenmek fırsatını buldum. Memleketi tanıdım. Birçok şeyler öğrendim ve bu topladığım malûmatın bir kısmını da kitap halinde neşrettim.

Bu yazımda Boğazköy hafriyatına ait hatıralarımdan bir kısmını anlatıyorum:

İstanbulda «Alman asariatika Enstitüsü» vardır. Bu enstitü Türkiyede tarihî araştırmalar, tetkikler ve hafriyatlar yapar.

Müzelerimize ve tarihimize mühim hizmetleri dokunan bu ilim müessesesi 1931 senesinde Boğazköyde hafriyat yapmak müsaadesi aldı. Hafriyat reisi genç arkeolog Doktor Kurt Bittel idi. Ben bu senenin Haziran ve Temmuz aylarında Kırşehir civarında M. Delaporte la yaptığım bir hafriyattan yeni dönmüş'üm. Bu ikinci vazifeye tayinime ve yeni bir ilim heyetile çalışmak fırsatını bulduğuma çok sevinmiştim.

Doktor K. Bittel ile Ankarada tanıştık. Genç ve sevimli olan bu Alman arkeologunun yanındaki arkadaşları da kendisi gibi sevimli, ciddî insanlardı. Doktor, yeni başlıyacağı bu mühim hafriyatın ne gibi neticeler verdiğini önceden kestiremediği için tabiatile heyecanlı bir halde bulunuyordu.

Trenle Yerköy'e indik. Buradan otomobillerle Yozgata geldik. Bir gece misafir kaldık. Ertesi gün Alaca yoluyle Boğazköye geldik.

Yerköy'den Yozgata gidilirken arazi yükselmeğe başlar, Yozgatta irtifa 1300 dür. Artık buradan sonra arazi 800 ile 1500 metre yükseklikler arasında türl şekiller alarak şimale doğru ileriler.

Boğazköyün bulunduğu arazi oldukç arızalıdır. Biz şimalden, Sungurlu vadisin den geldiğimiz için, bu tarihî yerleri şarktan garbe uzanan kayalıklı yüksek te pelerini uzaktan çok iyi görebildik. Va dinin nihayetinde ve iki derenin birleşti noktada şimdiki Boğazköy, taş duvarl toprak damlı ve üstüste yığılmış evleri ağaçlar arasında pusu kurmuş gibiydi.

Eylülün ortaları olduğu halde henü harmanlar kalkmamıştı. Köyün arkasınd çıplak ve kayalıklı tepeler yükseliyord Bu kısım, içinde binlerce yıllık hatıral saklı bulunan eski Hatusas idi.

Köye giderken büyükçe bir ahşa binanın önünde durduk. Meğer bu ev kö yün eski beylerinden «Ziya bey» in k nağı imiş. Bahçe içinde, haremlikli selâ lıklı geniş, ferah ve rahat bir ev. Ü katından şimale doğru bütün ova görün yor. Üzerinde hâlâ ağalık gururu taşıya ve Dulkadır oğullarının ahfadından bul nan bu zat, heyete evini kira ile verme muvafakat etti. Herkes ve herşey bir günd yerli yerine yerleşti. Aşçımız da derh tertibatını aldı. Ve bize hergün yeme mukadder olan *yumurta salatası ile tav haşlamaları* yapmağa koyuldu.

***

Şimdi tarihî mevkii birlikte geziyoru Ve en yüksek bir mevkie geldikten son etrafa kuşbakışı bakıyoruz:

Manzara hakikaten nefistir. Tabiat hiçbir zaman eksilmiyen ihtişam ve g

elliği burada da ruhu yükseltiyor. Bu tabii nginlik ortasında insan bir de tarihî derinliklere dalıyor, bir an kendini unutuyor. ısanların tabiatle daha sıkı ve özlü temasta bulundukları devirlerin siyasî ve inî hatıralarile dolu olan Hatusas şehrin kayalıklı, büyük, geniş bir tepe üzerine urulmuş olduğu görünüyor. Asıl Hatusas ehrinin her tarafı tabii manialarla çevrildir. Garp ve şark taraflarında, içinde erecikler akan dik yarlar vardır. Cenup ısmını 1300 metre irtifaında bir dağ kaatıyor. Şimal kısmı ovadır. İşte bu kayaklı tepe üzerinde asıl şehir geniş bir sur ine alınmıştır. Bir kısmı sapsağlam duran u surlar, eski tahkimat sisteminin en mükemmel örnekleridir. Sur içerisinde büyük abii kayalıklar görünür. Bunların da her irisi ayrı birer kale parçasıdır. Üzerlende tahkimat eserleri vardır. Bu arada irçok ta bina enkazı, temeller, yer yer çılmış çukurlar görünür.

Bütün bu kayalıkların ve mevkilerin birer adı vardır. Büyükkale Yenicekale, Kızlarkayası, Talikkaya, Sarıkale, Karşıkaya, Mezarlıkkaya...

Surların her kapısına da birer ad konulmuştur: Arslanlı kapı, Yerkapı, Kıral kapısı...

Hititler, Milâttan önce 1800 senelerinde urmağa başladıkları „Hatusas„ ı zamanlarının muharebe şartlarına göre tahkim derken, sur içerisinde kalan kısımlarda la ayrıca müdafaa mahalleri yapmışlar ve abiî kayalıkları birer kale haline koymuşlar..

Bu kalelerin bazıları üzerinde tahkimat eserleri olduğu gibi duruyor: Kayaya rmanmak için merdiven ve kayanın tesviye olunmuş sathında büyük bloklar var.

Hatusas'ın en şâyanı dikkat eserlerinden birisi "mabet„ denilen büyük bir bina temellerile şehrin bir kilometre kadar şimalinde ve büyük kaya deresinin öbür tarafında bulunan meşhur "yazılı kaya„ dır.

Mabet veya saray denilen bu bina temelleri büyük b'ok mermerlerle yapılmıştır. Binanın plânı çok enteresandır. Etrafında birçok odalardan mürekkep ve binayı dört tarafından kuşatan ve çarşı denilen bir kısım vardır. Bu odalardan birisinde binlerce tablet bulunmuştur. Şimdiki köyün hemen yanında bulunan bu saray harabesi eski Anadolu medeniyetinin bize bıraktığı Sivil mimarı eserlerinin en güzellerindendir.

Şimdi Ankarada bulunan ve «Eti kralı» denilen mermer kabartma surun kıral kapısında bulunmuştur. Herhalde kıral sarayının kapısına konmuş olması lâzım gelen büyük bir arslan heykeli hâlâ burada yatmaktadır.

Daha yukarı kısımlarda yine böyle birçok bina temelleri görünüyor. Arkeologlar bunların birer mabet olduğunu söylüyorlar. Kıral - Rahip devirlerinde herhalde saray etrafında böyle bir takım mabetlerin bulunması pek tabiîdir.

Surun iç kısmında yeraltı geç'tleri de var. Harp halinde iken istifade edilen bu geçitler büyük bloklarla yapılmıştır ve müselles şekildedir. Yerkapı mevkiinde böyle bir geçit vardır. Fakat şimdi kapanmıştır.

Arkeolog K. Bittel, hafriyatı Büyük kale mevkiinde yapmağa karar vermekte çok isabet etmiş olduğunu, o vakittenberi devam eden çalışmalardan elde edilen çok kıymetli eserlerle göstermiştir. Bunlardan, başka yazımda bahsedeceğim.

Şimdi Boğazköyün çok meraklı bir eseri olan Yazılı kayaya gidelim:

Oldukça dik bir tepenin üzerinde ve asıl şehirden uzak bulunan bu kaya - mabet Eti medeniyet tarihinin çok dikkate lâyik vesikalarındandır. Bu mabedin hususiyeti, kayalar üzerine yapılmış olan ve hâlâ hemen olduğu gibi duran orijinal kabartmalarıdır.

Mabede girerken sağda ve solda yüksek kayalıklar görünür. Sert kalker cinsinden olan bu kayalar bir methal teşkil edecek kadar biribirinden ayrılmışlar ve o zamanın animist insanları için cazibeli bir şekil almışlar, kuytu ve esrarlı bir tabiat köşeciği meydana getirmişlerdir. On beş metre kadar sonra, nihayette biribirine kavuşan bu kaya'ıkların teşkil ettiği zaviyenin iki dılı üzerinde karşılıklı olarak muntazam kabartmalar yapılmıştır. İlk kabartmalar tek kolda asker gibi arka arkaya ve hepsi bir şekildedir. Yüzleri mabedin nihayetine dönüktür. Başlarında sivri külâhlar, ayaklarında uçları kalkık «cedikler» vardır. Kollarının duruşu hareket halinde olduklarını gösterir.

Methalin karşısına gelen bir kayalığın birisinde asıl dinî merasim görünmektedir. Buradaki kabartmaları bir arkeolog şöyle tarif etmiştir:

« Alayın başında kadın İlâh ihtişamla yürümektedir. Dağlara doğru tırmanan bir parsın sırtına binmiştir. Hayvan ağır yürümektedir. Zira, erkek İlâh kadın İlâha yaklaşmak üzeredir. Bu kadın İlâh « Ana İlâh » tır. Yüksek teplerde dolaşmaktan zevk alır, ormanlardaki hayvanlara hükmeder. Başının üzerinde bir taç vardır. Kendisini, silâhlar ve tambur sesleri arasında yürüyen bir alay takip eder. İşte bu, İda dağının, Dendimos ve Pessinont'un büyük Ana İlâhı olan Kibel'dir.

Kendisinden sonra oğlu Teşup gelir. Bu da dağlarda yürüyen bir parsın sırtına binmiştir. Şimdi en büyük mabut, kadın mabudun karşısındadır. Sağ elinde hükümdarlık âsası vardır. Bu, küçük Asyanın en büyük mabududur. Sahneyi iyi yaşatmak için heykeltraş onu, Ana - İlâh ile evlenirken göstermiştir. »

Aradan 3500 yıl geçti. İnsanlık tabiattan bir hayli uzaklaştı. Eşya ve hâdiselere böyle ilâhî manalar veren cedlerimizin eserleri karşısında insan şöyle düşünüyor: Acaba hakikati bulmakta onlar bizden daha mı ilhamkârdılar?..

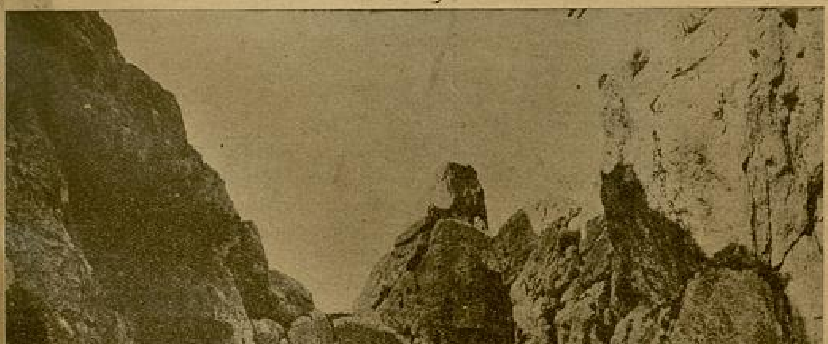

Boğazköy : Yazılıkaya mevkii

YANLIŞ ADIM

●

İkisi de gençti. İkisine de güzel denemezdi. Fakat manalı ve alımlı idiler. Erkek Avrupada doktorasını v e r m i ş, memleketine döner dönmez mühim bir işin başına geçmişti. Kız da felsefeyi bitirmek üzere idi. Bir akşam şehir kulübünde tanışmışlardı. Semine, Selimi fazla mağrur bulmuş, kendini beğenmişin biri diye düşünmüştü.

Selim de kısa kesik saçlı, yüzü boyasız, tırnakları uçuk renk cilâlı genç kızı dikkatle süzdükten sonra tehlükeli bir tip, sakınmak lâzım diye karar vermişti. Avrupada okuduğu yıllar içinde gençliğinin haklarını vermeği de ihmal etmemişti. Önce Parisli bir kızla sevişmiş, sonra bir Rus artistiyle içli bir aşk hayatı yaşamıştı. Zaman zaman da kabarelerde çılgın kızlarla sabahlamaktan, tatil günlerini parklarda, göl ve orman gezintilerinde gündelik sevgililerle geçirmekten geri kalmamıştı.

Parisli kız, sinirleri gıcıklıyan kokusu, tüylü ve çiçekli şapkaları, gününün uzun saatlerini yatakta geçirmek alışkanlığı ile uzun zaman asabını yormuştu. Ayrıldıktan sonra dinlenmek için onbeş gün kadar Sen kıyılarında bir köye çekilmişti.

Rus kızının da kendine göre garip huyları vardı. Fakat bazen derin bir yaşama yorgunluğu içinde bir köşeye siner, o zaman temiz, içli bir çocuk gibi cana yakın olurdu. O kadar hisli, o kadar derin düşünüşlü bir kızdı ki, Selim, ondan ayrıldığı zaman çok ıstırap çekmişti. Onu memleketine getiremiyeceği, hayatına meşru bir şekilde karıştıramıyacağı için üzülmüş; aşkı ile istikbali arasında ince hesaplar yapmıştı.

Memleketine dönerken bir daha kalbinde sevgiye yer kalmadığını, köklü bir şekilde kimseye bağlanamıyacağını düşünmüştü. Kafasının içi kafasına, kalbinin vuruşları hislerinin ateşine denk bir kıza rastlıyamıyacağını sanıyordu. Kendini tam manasıyle işlerine verdiği, büyük bir ülkü peşinde koşmağa başladığı sırada ona

●

Yazan :
MÜKERREM KÂMİL SU

●

Bir gece Halkevinde bir arkadaş nişanında buluştular. Ayni masada oturuyorlardı.

rastladı. Memleket küçük olduğu için sık sık karşılaşmaları zarurî gibi birşeydi. Aileleri arasında da kuvvetli bir anlaşma olduğu için sık sık konuşmak imkânını buldular. Seminede şimdiye kadar hayatına giren, hayaline ve kalbine karışan kadınların hepsinden ayrı bir mana vardı. En çetin mevzular üzerinde dili sürçmeden konuşabiliyor, sağlam karakteri ve derli-toplu fikirleriyle kendisine iyi bir muhit yapmağa muvaffak oluyordu.

Selim evlenmek arzusunu taşımış olsaydı hiç şüphesiz kendisine eş olarak Semineyi seçecekti. Fakat başladığı işte muvaffak olmak için uzun yıllar, belki de hayatının devamınca kalbine hissî bir engelin karışmaması lâzımdı. Bu yüzden mümkün olduğu kadar ondan uzak kalmağa karar verdi.

Günler geçtikçe Semine de macerasız geçen gençliğinin bir çapraşık yola sapar gibi olduğunu anladı. Selimin enerjisine, fikirlerine, başardığı işe ve muhitte bıraktığı yüksek tesire hayrandı.

Bir gece Halkevinde bir arkadaş nişanında buluştular. Ayni masada oturuyorlardı. Yüzükler takıldıktan sonra Selim istihfafla gülerek: «Ne manasız birşey bu! demişti. Bence, evlenmek biraz ölmektir diyen tam söylememiş. Evlenmek ölmektir deyip çıksaydı...»

Bunu söylerken bakışları Seminenin yüzünde biraz oyalanmıştı. Genç kız hakarete uğramış bir insan gibi kızarmış, sevdiği adam için kötü şeyler düşünmüştü. Onu tahkir etmek : «Siz bir cemiyet düşmanısınız. Bu tehlükeli ve manâsız sözlerinizle temiz yüreklerin vuruşlarını şaşırtmayın; candan bağlanışların düğümünü gevşetmeyin!» demek istemişti. Vaz

* * *

İkisi de seviyordu.

Bu sevda bir bahar rüzgârı gibi
larında dolaşıyor; gözlerinde gizli a
yanıp sönüyordu.

Nasıl sevişmişlerdi? Bu sevginin
şunu kestiremiyorlardı. Fakat şu m
kaktı ki, duyuşları, düşünüşleri, ze
ile uyuşmuş, biribirlerine bağlanmış
Lâkin sevgilerini büyük bir titizlikle
lıyorlar; yalnız kalmaktan kaçınıyor
Renklerinde, seslerinde, bakış ve
lerinde tüten bu sevda, dudaklarında
bir yabancılık alıyor; dudaklarının
iç duyuşlarını dışa vurmuyordu.

Genç kız derslerine dönünce
hislerini yokladı. Bu ayrılık acısı,
lerinden ayrıldığı zaman içine
hislerin hiçbirine benzemiyordu. Ona
alıştığı, hattâ birgün çözülemiyecek
düğümle bağlanabileceğini düşündü.
halâ evlenmemek fikrinde olduğu
gözlerinden uzaklaşan genç kızı, gö
den de uzaklaştırmağa baktı.

Semine, çalıştığı aylar içinde o
hatıraları ve acı hayalleri varlığının
larından söküp atmak istemişti.
zaman benim olmıyacak, yuva kurmı
bir erkeğe esir olmak niçin? Neden
aşkı bir ateş çenber gibi benliğimi k
sın, diye düşünüyordu. Günden
makineleşen hayat içinde onu unut
plâtonik aşka kendi kalbinde yer v
meğe karar verdi.

Yıl sonu üniversiteyle alâkasını
tikten sonra ne yapacağını düşündü.
sirin yanına dönüp kendi memleke

lması tehlükeli idi. Daima onunla karşmak kendini ürkütüyordu. Çünkü onun hal aşkına karşı kuvvetli olmadığını yordu. Fakat gururu, hislerinin yolunu pa sardı. Kaçmağı onuruna yediremeı için memleketine gitti.

Yine zaman zaman karşılaştılar. Sevgikarşılıklı bir didiklenme içinde boy e vere birgün derin, önüne geçilmez iptilâ oldu.

Ne biri aşkını dudaklarına düşürdü. diğeri hislerinin dilini çözmek için sat gözledi.

Semine, ailesinin ısrarıyle bir gece yatının en büyük kararını gözyaşları nde vermeğe mecbur oldu. Bu suretle si düşkünlüğünü de hiçe indirmiş olaktı. O, hiçbir zaman ne büyük bir aşkla sevildiğini öğrenmiyecek, kalbinin sonsuz ıstırabına gülmiyecekti.

Düğün kulübde yapıldı.

Genç kız bir kuş gibi şen, bir kelebek gibi gözalıcı idi. Gülüyor, konuşuyor, dansediyordu. Selime de somurtkan denemezdi. Yalnız çok içiyordu. Raşit, memleketin en manalı ve iyi yetişmiş kızına koca olmaktan gelen gururlu bir sevinç içinde misafirlerini ağırlamağa çalışıyor, saadeti benliğinden taşıyordu.

Caz (Seven-Sevilen) tangosuna başladı. Seminenin önünde eğilen siyah elbiseli genç adam, sararmış yüzü, derinleşmiş bakışlarıyle her zamankinden çok daha yüksek ve manalı görünüyordu.

Semine titredi. Herkesle dansettiği için onu geri çevirmek olamazdı. Bulutlanan alnı üstünde çatılan kaşları yumuşadı. Parmakları onun kolu üstüne korkan bir kelebek gibi dokundu. Şimdiye kadar gözleri de, sesleri de yalan söyliyebilmişti. Fakat göğüslerinin altında vuran yüreklerini çekip çevirmek ellerinde miydi?

Müzik yavaş yavaş inip yükseliyor; hırçınlaşıyor, gönülleri karıştırıyor, sinirlere ateş veriyordu.

Selim - onu kaybettim - diye düşündü. Semine yanlış adım attım diye sızlandı. Düğün gecesi ikisi de anladılar ki, hayatlarına bu müthiş aşk hükmedecek, yıllarca ıstırab çekeceklerdir.

**

Aylar ve ayların yarattığı yıllar geçti. Yürüyen zaman, üstüste koşan hâdiseler, tesadüfler Selimin varlığını dilediği şekilde yoğurmaktan kalmadı. İşleri altüst olmuş, yıllarca ardından koştuğu ülküsü ham bir hayalden başka birşey olmadığını açığa vurmuştu.

Çöken hatıralar, yıkılan hayaller üstünde acınacak bir hale düştü. O, kalbine kıymış, büyük sevgisine bile basıp geçerek işinin arkasından koşmuştu. Elinde kalan ne idi? Hiç... Birgün dümdüz bir toprak adamından başka birşey olmadığını, harikulâde işler için yaratılmamış olduğunu anladı. Dinlenmek ve unutmak için korktuğu, kaçındığı çareye başvurdu. Aldığı kız çok güzeldi. Üstüne dönen bakışlar kamaşıyor, başlar arkasından çevriliyordu. İlk zamanlar şekle kapılarak mesut olduğunu ve sinirlerini kemiren Semine sevgisinin gölgelendiğini sandı.

Eskisi gibi yine karşılaşıyorlar; konserlerde, çaylarda, balolarda buluşuyorlardı. Yorulduklarını, tükendiklerini, yaşayışlarının zehire döndüğünü anladıkları halde sarsılmaz bir inat içinde hislerini ve ıstırablarını kendilerinden bile saklamağa çalışıyorlardı.

Günler dizisi ay, aylar zinciri yıllar oldu. Gençliklerinin içli sevgisi hayatın insafsız saldırışlarına rağmen yıpranmadı.

Bir akşam çayda idiler. Ayni masada oturuyorlardı. Bir aralık Selim aşağıya inmişti. Salona döndüğü zaman yüzü sapsarıydı. Elindeki telgrafı, yollarındaki ayrılığı düşünmeden, Semineye uzattı.

Bu tel, Selimin doğu illerinden birine tayin edildiğini bildiriyordu. Semine de sarardı. Etrafında herşey, gönlünün karanlığı içinde boğulup kalmışdı.

İstasyonda Selimleri geçirmeğe gelenler çoktu. Trenin gelmesine az kalmıştı. Bir aralık kalabalığın içinden sıyrıldılar.

Demiryolunun iki hasret zinciri gibi uzayıp gittiği yollarda yürümeğe başladılar. Selim ıstırabını sesinde toplıyarak:

— Halâ mı bana söyliyecek sözün yok Semine? dedi. Belki biribirimizi bir daha hiç görmiyeceğiz

Genç kadın, içini kendinden alan sesin sonsuz humması içinde gözyaşlarını tutamamaktan korktu. Ölü gibi sararmıştı. Titriyordu. Fakat ona birşey söylemek, hislerini açığa vurmak artık mümkün müydü?

Selim dudaklarıyla değil, gönlü ile konuşuyordu:

— Yalnız seni sevdim Semine. Kalbimin, hayalimin biricik kadını sensin!

Onun karısı ve kendi kocası aralarına girdiler. Bu iki insan zinciri, seven, ıstırab çeken kalblerini bir kere daha kuşattı. Selim karısıyla trene girdi. Semine talihinin yollarını değiştiren erkeğin uzaklaşmasına taş gibi katılaşarak baktı.

Eskisi gibi yine karşılaşıyorlar; konserlerde, çaylarda, balolarda buluşuyorlardı. Yorulduklarını, tükendiklerini, yaşayışlarının zehire döndüğünü anladıkları halde sarsılmaz bir inat içinde hislerini ve ıstırablarını kendilerinden bile saklamağa çalışıyorlardı.

MODERN CEMİYTTE KENDİNE EŞ BULM

MESELESİ

Yazan : NÜZHET ABBAS

Aksine ne söylenirse söylensin, modern cemiyette de izdivaç, henüz herhangi bir meta gibi piyasaya tâbi olmaktan kurtulamamıştır. Yani evlenme, bugün belki de müebbeden bir arz ve talep işi olarak kalacaktır.

Bu sözleri gençlere, evlenme çağında bulunanlara, yahut ta sevişen çiftlere söylesek bizi biraz da fazla maddî telâkki ederek omuz silkeceklerdir. Çünkü her âşık, yahut ta âşık olma istidadında olan genç, kendisile sevgilisi arasında geçen yahut geçecek aşk macerasını, nev'i şahsına münhasır büyük bir avantür zanneder. Sevgilisiyle konuştuğu her kelimede bir hususiyet sezinler. Bir türlü düşünemez ki ona bugün tatlı tatlı hitabeden ses, yarın değilse öbür gün başkasına da aynı tatlılıkla hitap edebilir.

İzdivaç piyasasının garabetlerinden biri erkeklerin, alâlekser kendilerinden irfan ve zekâ seviyesi dûn olan kadınlara meyletmeleridir. Yapılan tetkikler, tutulan istatistikler hep bunu gösteriyor. Erkek, kendinden yüksek kadınla evlenmekten her nedense hoşlanmıyor. Buna mukabil lise yahut daha yüksek tahsil görmüş kadınların yüzde doksan dokuzu, hiç olmazsa kendi seviyelerinde erkeklerle evleniyorlar.

İzdivaç işinde diğer bir mesele de şudur: Bazı yerlerde erkeğin fazlasına mukabil bazı yerlerde kadın bolluğu vardır. Bu da izdivaç piyasasını bozan âmillerden biridir. Çünkü erkek bolsa kadın azlığı arasından eşi seçmek, kadın fazla ise erkek azlığı içinden kendine hayat arkadaşı bulmak güçleşmektedir.

Bu sözleri gençlere, evlenme çağında bulunanlara, yahut ta sevişen çiftlere söylesek

Fakat bütün bunların haricinde izdivaç muammasında asıl mesele kimin, kimle evlenirse mesut bir izdiç teşekkül edeceği meselesidir.

Bazı insanlara göre herkesin eşi doğuşta ve mukadderatta taayyün edermiş. Kaderin tayin ettiği eşle ergeç buluşacak, ya mesut ya bedbaht olacakmışız.

Fakat bizce asıl mesele, hakikî eşi bulmak meselesinde sadece aşk ve (romans) e tâbi olup olmamak işindedir. İzdivaçta sade bu amillere dayanarak ve mukadderata inanarak hareket edersek bizi selâmete çıkarmaları biraz şüphelidir.

Takdir etmek lâzımdır ki aşk, pek te istediğimiz şekilde hükmedemiyeceğimiz bir meseledir. İstediğimiz zaman âşık, istediğimiz zaman maşuk olamayız. Buna rağmen körükörüne âşık olmak diye de bir mesele vardır ki asıl tehlikeli olanı budur. Gözü hiç birşeyi görmiyecek kadar budalaca âşık olan erkek, yahut kadının sonunda nedamet etmemesi ancak bir şans meselesidir. Çünkü izdivaçta aşktan başka ve daha mühim amiller rol oynamaktadır.

İzdivaçta, şimdiye kadar bazı yalnış inançlı insanlara epiy pahalıya oturmuştur. Meselâ esmerlerin sarışınlarla, sarışınların esmerlerle evlenmeleri gibi. İnsanlarda da tıpkı hayvanlarda olduğu gibi cinsi cinsine izdivaç daha mesut neticeler doğurmaktadır. Ayrı ayrı kültürden, ayrı din, ırk, içtimaî görüş ve alâka ve inançları taşıyanlar birleşerek mesut bir yuva kurmaları hakikaten güç bir iştir.

Aklen, fikren ve bünyece de biribirlerine yakın insanlar evlenirlerse daha mesut olurlar.

Bunları söylemekle karı koca arasındaki ufaktefek görüş farklarının müsameha ile görülmemesi ve muhakkak surette ayni tiplerin evlenmeleri lâzımgeldiğini ileri sürmiyoruz. Evlenecek çiftlerin istikbal hakkında uyuşmaları birinci şarttır. Çocukları yetiştirmek, onlara verilecek terbiyeyi, tahsili aralarında kararlaştırmadan evlenen çiftlerin bu mesele üzerinde bilâ-

Buna mukabil lise yahut daha yüksek tahs görmüş kadınların

hare uygunsuzlukdan şikâyet etme çok muhtemeldir.

İzdivaçta cinsî münasebat mesel de çok mühim bir rol oynar. Bu y dan uygun olmıyan çiftlerin u müddet bahtiyar olamıyacakları yü yüzdür. Bunun için bu cihet herha bir mülâhaza ile ihmal edilmiş, tet edilmemişse izdivacın temltaşı yan konmuş demektir.

Modern hayatta biribirlerini iyi anlamış çiftlerin muvaffak oldukları görüyoruz. Yarımyamalak ve tesadi bir ahbaplıkla evlenenlerin sonu g miyor. Bu da hiç şüphe yok ki a hayatın insanlara yüklediği bir sü ve belki de lüzumsuz külfetlere kat nıp katlanamamak meselesinden ğuyor.

Bugünkü kadın, kocasından her kımdan tatmin istiyor. Çünkü on ne evvelki kadınla bugünkü ka arasında görgü ve bilgi itibarile harik lâde bir fark vardır. Hele cinsi meselelerinde sırf kocaya tâbi olm gibi bir felsefeye boyun eğen dün kadın, bugün bu iş üzerinde büsbüt başka düşünüyor. Tam ve mükemm surette tatmin edilmek istiyor.

İzdivaçta para ve maddî konfor rolü de mühimdir. Buna aldırmıyac kadar fedakâr kadın azalmıştır.

Biribirlerini, sırf biribirlerinin ca besile avutan çiftler ender görülüyo

İşte bunun içindir ki modern hay ta kendisine eş bulma meselesini ç ince ve derin bir tetkikten geçirm den üstünkörü oluruna bağlaman çok fena neticeleri görülüyor.

YARALI KURT

RAGIP ŞEVKİ

Yıllardanberi birçok ölüler görmüştüm, birçok açık gözler, dudaklarından kan sızan ağızlar, parçalanmış çeneler ve şakaklar görmüştüm. Bütün bunlar beni, Tanrı yapısının çöküşünde duyulan dehşete karşı taş yürekli yapmıştı. Fakat

Doksan evli bu küçük köyün sokakları yoktu. Bütün bahçeler duvarsızdı. Üzerleri tezekli topraklarla sıvanmış ve kireçle beyazlatılmış evler, belki bizim boyumuzdan biraz yüksekti. At üstünde geçerken damlar, gözlerimizin önüne serilmişti.

Bir evin köşesini geçib, ortasında çıkrıklı bir kuyusu bulunan küçük bir meydana geldik. Meydanda kimseler yoktu, fakat biraz sonra karşı kuru çardaklı kahvenin kapısı açıldı, biribiri ardına on köylü birden dışarı fırladı.

Biz atlarımızdan inerken, evlerin kapılarında, pencerelerinde kadın ve erkek gölgeleri görünmeğe başladı. Meydanlığın etrafını yavaş yavaş bütün köy halkı dolduruyordu. Ortalıkta yalnız bizim ayaklarımızın karlarda çıkardığı ses vardı.

Kahveye girdiğimiz zaman gözüme ilk ilişen şey, bir peyke üzerine uzatılmış ve üstü kırmızı bir kilimle örtülmüş ceset oldu. Yalnız bir ayağı açıkta kalmıştı ve bu ayağında da ıslak, kısa topuklu, erkek ayakkabısına benziyen siyah bir iskarpin vardı.

Jandarma kumandanı, önünde saygı ile bekliyen muhtara döndü:

— Nerede o delikanlı!..

Muhtar eliyle kahvenin bir köşesini gösterdi ve hiçbir şey söylemedi.

Üçümüz de merakla gösterilen yere baktık. Kahve oldukça loştu, fakat küçük, arkalıksız, hasır bir iskemle üzerinde oturan delikanlıyı seçiyorduk. O da başını kaldırmış, bize bakıyordu. Yüzü sapsarıydı, göz altları çukurlaşmış ve morarmıştı. Avurtları alabildiğine çökmüştü.

Esmer, siyah ve güzel gözlü, geniş omuzlu bir erkekti. Alnına dökülmüş olan siyah saçları loşluğa rağmen yüzünden ziyade parlıyordu. Sırtında yünden lâcivert bir ceket, bacaklarında da lâcivert külot bir pantolon vardı.

No. : 2

Üçümüzün de ona dikkatle bakışımız nihayet gözlerini yordu, başını önüne eğerek dizleri üstünde duran ellerini biribirine geçirdi ve parmaklarını asabî asabî bükmeğe başladı.

Muhtar kısık bir sesle:

— Hiç konuşmuyor, dedi. Dün gece sabaha kadar ve bu gün bu saata kadar ağzına bir tek lokma birşey koymadı. Söyletmek, konuşturmak, istedim, fakat yüzüme sadece bakıyor, uzun uzun bakıyor, sonra gözlerini (eliyle genç kızın cesedini gösterdi) buraya çeviriyor.

— Niçin konuşmuyor?

— Bilir miyiz?. Niçin vurduğunu bile bilmiyoruz. Gören yok ki... Silâh sesini bile duymamışlar.. dün gece kar yağmasaydı, belki de bir kan izi bulurduk.

Muhtar kahvenin camlarından dışarıya bakarken mırıldandı:

— Anası da ağlar durur. Bilmem ki ne edeceğiz!..

Ben caketimi çıkararak muhtarın eline verdim!.

— Bana sıcak su ve temiz bez getir.. dedi. Münir bey, evvelâ muayenesini yapalım..

Dönüp cesede yürürken, katilin korku ile bana baktığını gördüm, gözleri ağlıyacakmış gibi doluydu ve sanki yalvarıyordu.

Yarabbi, bu gözlerde ne manâlar vardı: Aşk, merhamet, ümitsizlik, endişe, kaygı, ıstırap, herşey...

Belki de nişanlısını örselememden, ölüsüne acı vermemden korkuyordu. Gözgöze bir müddet bakıştığımızı gören müddeiumumî muavini, muhtara döndü:

— Kahvenin üstünde bir oda olacak, Osmanı oraya götürün! dedi ve jandarmalardan birine işaret etti.

Cesede yaklaştığım zaman hiçbir heyecan duymuyordum. Yıllardanberi birçok ölüler görmüştüm, birçok açık gözler, dudaklarından kan sızan ağızlar, parçalanmış çeneler ve şakaklar görmüştüm. Bütün bunlar beni, Tanrı yapısının çöküşünde duyulan dehşete karşı taş yürekli yapmıştı.

Fakat genç kızın üzerindeki kırmızı kilimi kaldırırken, kalbim sebepsiz yere çarpmağa başladı. Evvelâ yüzü, sonra kan içinde kalan güzel, dolgun göğsü ve nihayet kalçaları ve ayakları meydana çıktı.

Yüzünde şehevî bir kadının bütün çizgileri vardı. Çeneleri iri kemikli ve büyüktü. Elmacık kemiklerinin çıkıklığından sonra kemerli, geniş delikli güzel ve muhteşem bir burun geliyordu. Etli dudakları gülüyormuş gibi açılmış ve bembeyaz, biraz büyük dişleri meydana çıkmıştı.

Sanki uyuyordu, kulak memelerindeki penbelik, gözkapaklarındaki morluk ve burun deliklerindeki kabarıklık, ona, gecesini şehevî bir âlemde geçirmiş bir kokot halini veriyordu. Gözleri kapalı olmasa, ölü halinde bile insanı tahrik edici bir manâ ve mahiyet alacaktı.

Başım ucunda duran müddeiumumî muavini:

— Zavallı, güzel kızmış! demekten kendini alamadı.

— Evet, güzel kızmış.. fakat bu tip kadınlar ekseriya fenaya mahkûmdur.

— Anlamadım.

— Bunda bir fatal tip olduğuna dikkat etmiyor musun?.

Bu sırada Salim çavuş elinde bir tasla ve temiz bir havlu ile geldi.

Genç kızın başı altına, orada bulduğum bir yastığı koyarak, basma entarisini göğsünden karnına kadar bir anda yırttım. Kanlı entari, gömlek ve basit dekoltesi iki yana ayrıldı. Bir çift güzel, taze göğüs ve beyaz küçük karın meydana çıktı. Sol memesi kan içine bulanmıştı ve bu kan karnına ve bacaklarına doğru akmıştı.

— Havlu ver! diye seslendim, muhtarın uzattığı havluyu, sıcak su içine sokarak kan içinde bulunan memenin üzerine tuttum, kan koyu kırmızı rengini bir anda kaybetti, yavaş yavaş sulandı, penbeleşti ve nihayet ten meydana çıktı.

Sadece küçük bir kurşunun açtığı delikten hafif bir kan sızmakta devam ediyordu.

Genç kızın göğsünden aşağısını da silerken:

— Bir kurşun yarası daha!. Bu iki oldu diye mırıldandım..

Müddeiumumî muavini hiçbir şey konuşmadan elleri arkasında bu güzel, fakat cansız cesede bakıyordu. Ben, pıhtılaşmış kanı silerken Fransızca:

— İçinden geçenleri tahmin ediyorum! dedim.

Hayretle ellerini arkasından çözdü ve yüzüme baktı:

— Ne?

— Gayet basit.. düşünüyorsun ki, bu güzel kız canlı olsaydı, onu ben de sevebilirdim. Onu ben de kollarım arasına alabilirdim..belki de o, benim elimde daha çok güzel bir kadın olabilirdi.

Genç müddeiumumî muavini kısık bir sesle:

— Sen şayanı hayret bir adamsın!. diye mırıldandı ve dönüp kahvenin kapısına kadar gidip geldi.

Genç kızın vücudundaki kanı temizledikten sonra, çantamdan pertavsızımı çıkardım, fakat hayret! Yaralar ayni büyüklükte değildi. Biri daha iri, daha yeni bir kurşunla açılmıştı. Diğeri ise tam kalp üzerinden içeriye girmişti ve açtığı delik çok küçüktü.

Birincisinin etrafında et, kesik kesik ayrılmıştı, ikincisi ise gayet tabiî bir şekilde girmişti ve adetâ kalınca bir iğne yarasına benziyordu. Yeniden başım ucuna gelen müddeiumumî muavinine:

— Garip şey, çok garip, dedim. Bu kızcağız iki ayrı tabanca ile mi öldürüldü?

— İki ayrı tabanca mı?

— Evet.. yaralar hiç te biribirine benzemiyor. Çünkü kurşunlar ayni büyüklükte değil.. Salim çavuş, buraya gel, şu kızı bir de yüzükoyun çevir bakalım..

Muhtar istemiyerek ve gözlerini yarı kapıyarak genç kızın cesedini yüzükoyun çevirdi ve bıraktı.

— Ölülerin ağırlaştıklarını söylerlerdi de inanmazdım. Meğerse doğru imiş..

— Lüzumsuz lâfları bırak ta bana sıcak suyu ve havluyu yeniden getir!.

Genç kızın sırtı da kalçalarına kadar kan içinde idi. Fakat kan temizlenip hafif tüylü teni meydana çıkınca yalnız bir tek kurşun yarası göründü. Bir tek... Tam beli üstünde ve yukarıya doğru açılan bir yara...

Hayretle doğrularak:

— Allah Allah, dedim. İlk defa bir muamma ile karşılaşıyorum. Göğsünde iki kurşun yarası var. Biri tam kalbi üstünde, diğeri de daha aşağıda.. halbuki sırtında tek bir yara var..

— Bir kurşun içeride kalmış olmasın..

— Evet, bunu ben de düşünmedim değil.. fakat kurşunların açtığı yara cesameti bir değil... Muhakkak ki sırttan giren kurşun kalbin altından çıktı. Fakat o kadar yeni, o kadar mütekâmil bir tabanca kurşunu ki, bu civarda böyle bir tabancayı satın almak için zengin olmak lâzımdır.

Bu muamma ikimizi de bir müddet düşündürerek susturdu. Nihayet müddeiumumî muavini:

— Fakat monşer, dedi. Etin, kemiğin ve kanın açılan yarada dahli yok mu? Meselâ kalbe girip saplanan kurşun hiçbir tazyik görmediği için büyük bir yara açmamıştır.

— O zaman da, tazyik görmediği zaman da çıkıp gitmesi lâzım.. kalbine giren kurşunun tabancası gayet basit ve eski bir tabanca.. o kadar ki, bu kızcağız beş metre geride olsaydı, belki de isabet edemeyip yere düşecekti.

— Ya ikinci kurşunun tabancası?.

— Diyorum ya, en yeni model bir tabanca.. hattâ Türkiyede pek az kimselerde bulunabilir.

— Yani kız iki ayrı tabanca ile öldürüldü demek istiyorsun?

— Evet...

— Ve bu iki ayrı tabancayı da Osman kullandı?

— Hayır.

— Ya kim?

Dalgın dalgın cevap verdim:

— Birini Osman, birini de bir başkası...

— Tuhaf konuşuyorsun Enver bey, bir kadını öldürmek için bir kişi kâfidir sanırım.

— Hayır, hayır.. ortada henüz açılmayan bir esrar sahnesi var ki, bana çok garip düşünceler veriyor.

— Ne gibi garip!..

— Dur, evvelâ şu kalpteki kurşunu çıkarmağa çalışalım!..

Kahvenin sobası alabildiğine yanıyordu. İçeride bir köşede Muhtar Salim ile iki köylü vardı. Jandarma kumandanı yukarıda, Osmanı konuşturmağa çalışıyordu. Arasıra kahvenin önünde nöbet duran jandarmaların kalın ve hiddetli sesleri duyuluyordu:

— Sokulman, yok bişey be, yok bişey!..

Yarım saatlik bir uğraşmadan sonra nihayet kalbe saplanan kurşunu çıkarmağa muvaffak olmuştum. Müddeiumumî muavini elinde tuttuğu Osmanın tabancasından bir kurşun çıkardı ve benim, üzerini temizlediğim kurşunun yanına tuttu... İkimiz de dikkatle baktık ve ikimiz de bir ağızdan:

— Ayni!. diye mırıldandık.

Evet, iki kurşun da en ufak çizgilerine kadar ayni idi. Ben, bu kurşunu ikinci yaranın içine sokup tutarak:

— Görüyor musun, arada ne büyük bir fark var.. hiç aldanmıyorum, tahminlerim tamamen yerindedir. Bu yara başka bir tabancanın yarası..

— Allah Allah... Fakat nasıl olur?

— Basbayağı... Facianın kahramanları sadece Osmanla bu kız değil.. üçüncü bir şahıs var ki, ben bu şahsa "şehirli" ismini hiç tereddüt etmeden verebilirim.

— "Şehirli„ mi?. anlamadım.

— Yani köylü sınıfından ayrı bir şahıs... Mütekâmil bir şahıs.. elinde böyle yepyeni bir tabanca tutan bir erkek veya kadın...

Elindeki tabancayı açıp kapayan kurşunları avucu içinde tutan müddeiumumî muavini heyecanlı bir sesle:

— Fakat, dedi. Bu kurşunlar eksik?

— Nasıl eksik?.

— Tabanca altı kurşun alıyor. Elinde üç kurşun var. Biri kızın kalbine saplandığına göre ikisi nerede?.

— İkisi?.. O, üzerinde durulacak birşey sayılmaz. Boşa gitmiş olabilir.

— Evet, hakkın var!.

Bu sırada merdivenleri gürültü ile inen jandarma kumandanı büyük mendilile terini silerek yanımıza geldi:

— Allah belâsını versin, söyletebilirsen aşkolsun.. ağaç gibi herif.. sadece bakıyor. Tek bir kere: "Ayşeyi ben öldürdüm!„ dedi, o kadar.. kafasını kessen başka birşey söylemiyor.

Ben dalgın ve düşünceli yere bakıyor ve kafamın içinde dolaşan muamma düğümünü çözmeğe çalışıyorum. Birdenbire başımı kaldırarak:

— Ben bu delikanlıyı söyleteceğim dedim. Yalnız, benim arzularımı kabul edeceksiniz. Onunla yalnız ben karşı karşıya kalacağım. Salim çavuş, buraya

— Gayet basit.. düşünüyorsun ki, bu güzel kız canlı olsaydı, onu ben de sevebilirdim. Onu ben de kollarım arasına alabilirdim.. belki de o, benim elimde daha çok güzel bir kadın oladilirdi.

gel.. senin evin herhalde köyün en düzgün evi olacak.. eve git, sobayı iyice yak. Osmanı al, oraya götür. Bize de başka bir yerde bir akşam yemeği hazırlatıver.. ortalık kararmadan herşey tamam olmuş olsun...

— Başüstüne beyim.

— 3 —

Odada tek bir karpuz lâmba yanıyordu. Üstleri kırmızı velâosalarla örtülü minderler, duvarlara taze ve pembe bir renk veriyordu. Sarı ve temiz döşeme tahtalarının ötesinde berisinde kıvırcık keçi pöstekileri, kaba fakat sağlam kilimler vardı.

Ben odaya girer girmez, Osman oturduğu yerden başını hızla kaldırdı ve korkulu gözlerle bana baktı. Gülerek:

— Bizi bu kadar sıkıntıya koymanın manası varmıydı Osman? Nihayet herşey anlaşıldı? diye bağırdım. Ve gidip yanına oturdum. Yüzüne hiç bakmıyordum. Fakat onun büyük bir hayretle beklediğini, gözlerini şaşkın şaşkın üzerimde gezdirdiğini hissediyordum.

Cebimden sigara paketimi çıkararak içinden iki sigara aldım. Birini Osmana uzattım:

— Sevmek kötü şey Osman, kötü şey! diye mırıldandım. Yüzüne bakmadan uzattığım sigarayı gayri ihtiyarî aldı. Ben, önümdeki mangalda sigaramı yakıp birkaç nefes çektikten sonra ona uzattım:

— Yak! dedim.

Şaşırmış gibiydi. Benim tabiî ve arkadaşca konuşuşum önünde ne dersem yapıyordu. Yirmi saattenberi ağzına bir lokma birşey koymıyan, ve her gün iki paket köylü sigarası içtiği halde, bu müddet zarfında bir tek sigara içmiyen Osman, sigaramdan sigarasını yakarak uzun uzun birkaç nefes çekti. Ben maşa ile mangaldaki ateşi karıştırırken mırıldandım:

— Allah kadınları dünyaya getirmeseydi, belki de rahat edecektik. Fakat yaşamaktan da bıkacaktık Osman...

Ayağa kalkarak sobaya kadar gidip geldim:

— Kadın, erkeğe bazan büyük bir saadet getiriyor. Bazan da felâket... Benim bir karım vardı ki, geçen seneye kadar beni tam onbeş yıl saadet içinde yaşattı.. fakat Allah böyle kadınları pek çabuk elimizden alıyor.

Osmanın hayreti artık yokolmuştu. Bu sefer başını önüne eğmiş, dalgın dalgın beni dinliyordu.

— Onu ne kadar seviyordum bilsen Osman.. saçları ile ağzı ve burnu tıpkı senin Ayşeye benziyordu.

Hızla başını kaldırdı ve yüzü kıpkırmızı kesildi. Gözlerinin içi yaşla dolmuştu:

— İlk evlendiğimiz günler İstanbulda küçük, boyalı bir evde otururduk. Evimizin arkasında bir bağ vardı ve Çamlıcanın bütün güzel kokuları bu bağda rüzgârlara karışarak eserdi. Geceleri bağa çıkardık. O benim koluma, göğsüme sokulur, başını boynuma dayar, şarkılar söylerdi.

Osmanın sükûneti yeniden başlamıştı. Ben konuştukça omuzları o inatcı dikilişinden kurtuluyor, yavaş yavaş iniyor ve küçülüyordu. Başı da ayni tesir altında önüne düşüyordu.

— Bağımızda bir havuz, havuzun başında da bir çınar ağacı vardı. Yaz akşamları biz ikimiz geceyarılarına kadar orada sevişirdik. O bir kilim üzerine otururdu. Ben de başımı onun yumuşak dizlerine bırakarak uzanırdım.

Osman elindeki sigarayı dudakları arasına koyarak parmaklarını sıkmağa başlamıştı. İçinde muhakkak ki bir çöküş, bir yıkılış vardı. Ben konuştukca o, şuurundan uzaklaşıyor ve hislerine mağlûp olmağa başlıyordu.

— Ne iyi kızdı o.. şehirli olmasına rağmen bir köylü kızı kadar saf ve temizdi.

— Arkası var —

Kendi İşini Kendisi Gören Bayanlara

EL İŞİ ÖRNEKLERİ

İnce yaz elbiseleri için şık, zarif ve endamı birkat daha güzelleştiren çamaşır modelleri seçmek mecburiyetinde olduğunuz bu sayımızda size birkaç tane çamaşır örneği veriyoruz :

İpekli kumaştan don ve sütiyen. Hazır dantel ile süslenmiştir.

Zarif bir kombinezon

Ajurla ve broderi ile işlenmiş güzel bir ipekli çamaşır takımı

Sutiyene lüzum göstermiyen modern bir kombinezon örneği.

Sıcak yaz günlerine ait en son moda kostüm ve elbiselerden seçkin örnekler

inde olduğunuz

e lüzum göster

dern bir kombi

eği.

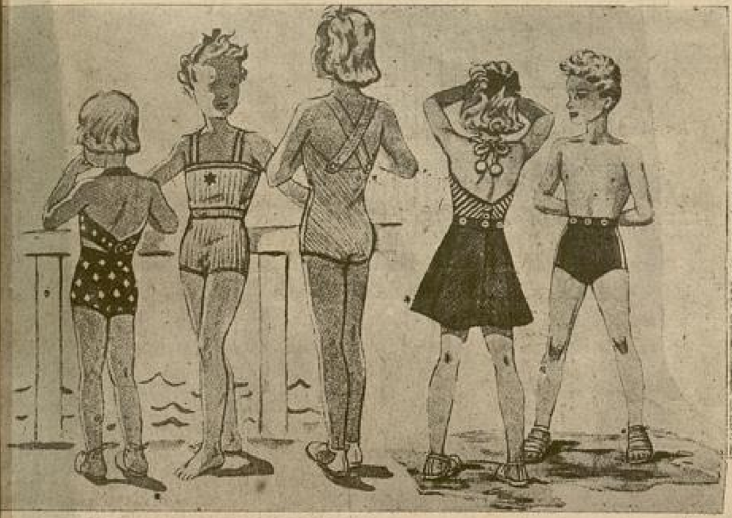

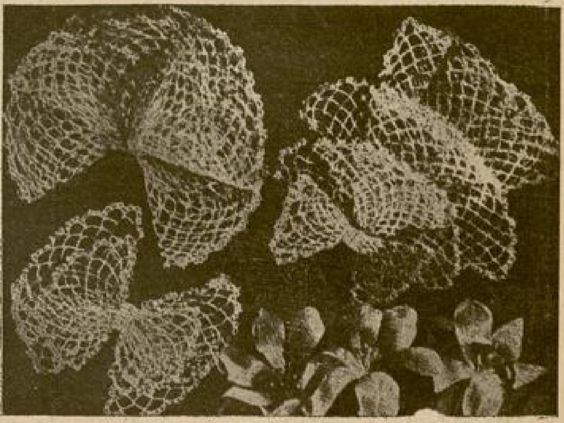

Bu sıcak yaz günlerinde herşeyden
vel çocuklarınızın sıhhatini düşünmek
ecburiyetinde olduğunuzdan, size kolay
pabileceğiniz ve ucuza malolacak çocuk
ıstüm ve mayo örnekleri sunuyoruz:

1 — 2-3 yaşındaki kız çocuklar için
in örgü üzerine beyaz motifli bir kos-
m örnegi.

2 — 5-6 yaşlarındaki kız çocukları
n istediğiniz renkte başka bir kostüm
neği.

3 — 8-9 yaşlarındaki kız çocuklarına mahsustur. 2 numaralı kostüm gibi örülür. Fakat vereflidir.

4 — 5-6 yaşlarındaki kız çocuklar için lâcivert ve beyaz yün iplikten örülür.

5 — 5-6 yaşındaki erkek çocuklar için lâcivert ve beyaz yünlüden güzel bir örnektir. Yeleği de aşağıda ki örneklerde görülmektedir.

İnce yaz elbiselerini süsliyen zarif yakalar. D.M.C'nin 12 No. lı ipliği ile istenilen renklerde örülür ve dik durmaları için kolalanır.

***

Not:

Aşağıdaki resimde görülen çocuk kostüm ve mayoları yukarıda görülen beş çocuğun üzerindekileriden büsbütün ayrı modellerdir:

Bunlara bakarak beğendiklerinizi kolayca yapabilirsiniz.

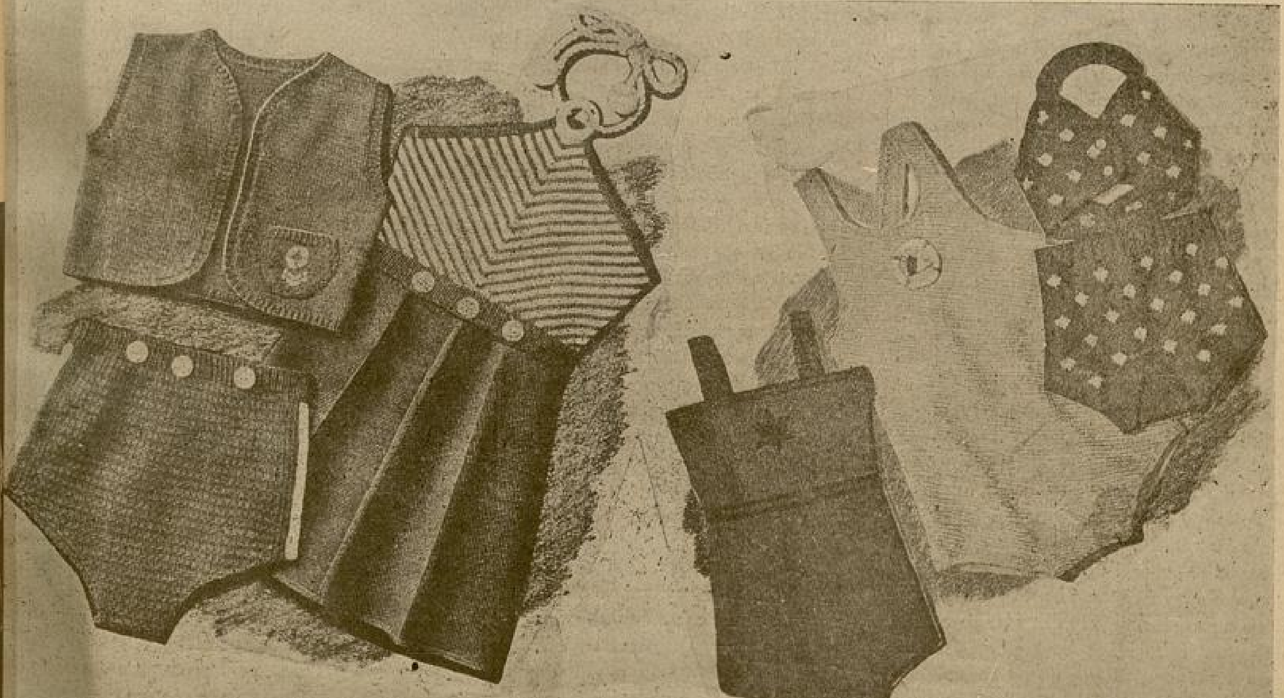

Istıranca Eteklerinde

Yazan: *Mükerrem Kâmil Su*

— Hislerimin coşkunlaştığı sıralarda daima kanunları ve herşeyi onların isteğine uygun bir kalıba dökmeğe kalkarız. Aşk bence gözleri bağlı, körebe oyununa çıkan başıboş genç bir çocuktur. Gözlerindeki örtüyü indirip te yakaladığı şeye baktığı zaman, çok defa ne kadar yanıldığını anlar. Fakat iş işten geçmiştir artık.. Geri dönmek bazan o kadar mümkün değildir ki....

— Bir oyunla, büyük bir sevgiyi, kuvvetli bir bağlılığı nasıl biribirine eş görebiliyorsunuz Bayan Berrin?.

— Bence hayat ta büyük bir oyun, bazan kulis aralarında gülünçlükler, bazan perde inerken trajediler oluyor. İster bir komedi, ister bir dram olsun.. ikisinin de sonu aşağı yukarı ön perdelerde tahmin ettimiz şeylere yakın çıkıyor. Hayat ta böyle.. az veyahut çok yaşıyalım, gülelim, yahut ağlıyalım. Sonumuz belli değil mi? Nihayet hepimizin birleşeceğimiz bir yer var: Bir avuç toprak!.

Fuat onun böyle acı ve ümitsiz konuşmasını istemiyordu. Göklere ilk ışığı verdiği için tatlı bir saadet gülüşü ile pırıldıyan tek yıldıza, dalgaların kucaklaşmalarına baktı. Balıkçı kahvesinden gelen şarkıları dinliyerek geniş geniş soluk aldı.

Bayan Berrin. Tabiat öyle güzel, öyle manalı şeyler yaratmış ki.. dünyanın bu en güzel denizlerinin zümrüt kıyılarında, mavi bir gecenin uyuyan kalbi üstünde ıstırabı dile düşürmek haksızlık olmuyor mu? Bakın şu göklere.. hangi ipeğe bu pürüssüz rengi ve bu baktıkça göz çeken yumuşaklığı verebildik? Bakın şu sulara.. anlıyana sır veren tatlı fısıltılarla ne güzel anlaşıyorlar biribirleriyle.. Hangi müziği dinlerken ruhumuzun bu kadar âşina bir sesle ürperdiğini duyuyoruz? Biraz da şu balıkçı türkülerini dinleyin. Tabiatın eşsiz güzelliklerine karşı yaşama hazzının, sevgi heyecan ve saadetin ölçüsüzlüğünü ne yanık, ne derin bir kudretle ifade ediyorlar.

№: 25

Bırakın kendinizi sevginin sesine, Bayan Berrin. Onun açacağı yol korkulu değildir. Seven bir kalpten insana kötülük gelmez. Sevgi, en ümitsiz günlerimizin yaşatıcı kuvvetidir. Sevgi, hayat makinemizin zenbereğidir Bayan Berrin. İnanın bana..

— Bu zenbereğin de yıllarca döne döne, çalışa çalışa eskiyeceğini, birgün yorulup durma çağının geleceğini niçin hesaba katmıyorsunuz dostum?

— Bir makineyi kuvvetten düşürtmemek, aşındırmamak için daima uyanık ve hertürlü tedbire başvurarak yanıbaşında beklerler, Bayan Berrin. Kalbimizi yoran kötü hatıraları silip yoketmek; yerlerine temiz, leke düşmemiş, pürüz tanımaz iyi duyguları geçirmek elimizde değil mi?

— Elimizde olmıyan birşey varsa, o da hayata karşı yüklendiğimiz vazifelere aykırı iş yapamamaktır. Siz, hissenize düşen en ağır şeyleri önlemiş; büyük bir savaştan vicdan ve yürek temizliği ile çıkmış bir erkeksiniz. Hayat sizindir, gençsiniz, alımlı, iyi kalpli, dürüst düşünüşlü bir adamsınız. Kime el uzatsanız, vereceğiniz saadeti bir anda sezerek sevinçle size gelir.

— Fakat uzattığım el boş ve öksüz bırakılıyor Bayan Berrin. Siz niçin başkasını söylüyor, düşünüyorsunuz? İstediğim yalnız sizsiniz. Niçin anlamak istemiyorsunuz?

Berrin bu isyanı duymamış gibi sözüne devam etti:

— Ben ise, ben önüme açılan yolun uzun düzlüğünden sonra bir yokuşa dayanmış; uçurumdan kaçarken, bir çıkmaza sapmış; şaşırmış, sendelemiş, büyük bir kayıptan sonra tekrar yolunu bulabilmiş bir insanım. İki elimde iki küçük el varken onların sevgilerine gölge düşürmek, onları bir kere de kendi hissimin, kendi saadetimin yolunda sarsmak günah olmaz mı? Hem buna artık hakkım ve kuvveti
var mı dostum?

— Bayan Berrin. Size bunları söy
şey, kalbinizde halâ için için yaşıyan
gizli sevgidir. Onu unutmadığınız içindi

Berrin yüzüne bir tokat indirilmiş
sarsıldı.

— Ne dediniz? Niçin böyle söy
niz? Hislerimin hesabını kendi ke
bile vermek istemem. Bunu pek lüzu
birşey telâkki ederim. Fakat günlerde
sizinle iki yakın arkadaş gibi hayatı
en ince hususiyetlerini, en gizli ve
köşelerini konuştuk. Bunu da bilmeli
Ben onu, o kadına olan düşkünlüğünü
rendiğim, buna inandığım gün kalbi
söküp atmış bir kadınım.

Seven, maddî manevî yoksunlu
sadece bir yuva saadeti için göğüs
bir kadın histe, kalpte ortaklık tan
Yıllarca hâkim olduğu bir yüreğin
kâr bir sele kapıldığını gördüğü gün
çamura, bataklığa düşürülmüş bir m
gibi arkada bırakır; yürür gider.
çoktan unutmuştum. Son günlerde
bırakmadığımın sebebi, ne bir sevg
bir eski hatıranın canlanan sesi,
nükseden bir gönül hastalığıdır. Be
dece iki çocuğumun ne olsa, nasıl
babası olmak bahtsızlığından kendini
taramıyan düşkün bir hastaya insanlı
zifemi yaptım. Bıraksam da ölecekti.
den tuttum yine öldü. Fakat belki
birinde pişman olacağım tutar; bel
ölürken aklıma gelince içime dert o
Bu eski, unutulmuş, rengi uçmuş,
bozulmuş mazi hatırasını, hayatımın
faciasını kapıyalım Bay Fuat.. onu
nuşulmak için hiçbir önemi ve değe
mamıştır artık.. ölü bir hatıranın üs
durulmaz. Buna ne lüzum var; ne
man... Fakat beni sizden uzaklaştıran
bütün başka düşünceler var. Öyle çap
öyle muğlâk şeyler ki... Kendim bil
şünürken içinden çıkamıyorum. Bu
karışık hisleri size açmağa, anla

muktedir değilim.. belki birgün yazarak anlatırım. Belki yine birgün konuşuruz. Hele biraz daha zaman geçsin. Siz de, ben de hislerimizi daha iyi yoklıyalım. Yanılmış olmadığımıza bir kere daha inandıralım kendimizi...

Genç adam kuvvetli bir sesle:

— Buna benim için lüzum yok bayan Berrin, dedi. Fakat sizin için görüyorum ki çok lâzım. İstediğiniz kadar düşünün. İsterseniz aylarca, yıllarca benden kaçın. Fakat şunu, sadece şunu bilin ki sizi çok seviyorum. Ve heran sizden bir haber bekliyerek yaşayacağıma yemin ediyorum. Benim yaşama bağım bundan sonra yalnız ve yalnız sizsiniz bayan Berrin, yalnız siz kalacaksınız...

* * *

Berrin niçin evlenmek istemediği, evlenmeği muhal telâkki ettiği bir adamla başbaşa kalıyor; bir hissin, bir mantığın münakaşasına girişiyordu? Evlenemiyeceği bir adamla gezinti yapmak, ona ruhunun.. iç yaradılışının hesabını vermek doğru muydu?

Kadın, karşı karşıya bulunduğu bir hissin aykırı olduğunu anladığı dakikada kısacık bir «Hayır!» la işin içinden sıyrılıp çıkar. Bu yolda bir erkekle münakaşaya girişmek, ona ümit kapılarını ardına kadar açık bıraktığını hissettirmek değil midir?

Berrin küçük çalışma odasında yine divana uzanmış; başının, dizlerinin altına yumuşak yastıkları yerleştirmişti. Odayı, yalnız kaysı rengi gece lâmbası aydınlatıyordu. Üstünde iri dallı kumaştan bir kimono vardı. Hayatının sola sağa uzanmış karışık yolları, pek uzakta kalmış bir eski hatıra gibi gözlerinden silinmişti.

O, yalnız, Fuadı niçin katî bir sözle hayatından uzaklaştıramadığını düşünüyordu. Günleri biribirine benziyen bu iş hayatı canını mı sıkmağa başlamıştı? Kadın gönüllerini bir ipekli kumaş gibi avuçlarında toplıyan, bir yığın süs eşyası içinde; renklere, çiçeklere, tüllere, incecik tüylere ve en zengin ormanların, en güzel hayvanlarının sırtlarından alınan kürklere karışan hayatında; kalbini ayaklandıran bir kuvvet mi canlanmağa başlamıştı.

Mai salonunda hep dudaklarında gülüş, hep gözlerinde sevinç pırıltısı ve hep seslerinde yaşamanın verdiği büyük saadetin sonsuz hazzıyle konuşan kadınlar.. kendisini de bir zamanlar en ince köşelerine kadar karıştığı evlilik âleminin çenberinden tekrar geçmeğe mi çağırıyorlardı?

Yeniden yuva kurmak elinde değil miydi?

En küçük bir hareketi, dünyanın pek müstesna bir erkeğini mesut etmeğe kâfi olduğu halde niçin susuyor, niçin büyük bir sevgiye, temiz bir bağlılığa karşılık veremiyordu?

Çocukları mı engeldi bu saadete? Hayır.. Fuat yaradılışında bir adamın onları hırpalamasına, yabancı bir bakışla onları süzmesine imkân yoktu. Zaten çocuklarını yetiştirmeğe yetecek kadar parası da vardı bankada...

Yaşı mı ürkütüyordu kendisini? Henüz otuz yaşındaydı. Fakat yıpranmamış, büzülmemiş, vücudu inceliğini, yüzü taze, gergin çizgilerini kaybetmemişti. Eski rengi yoktu. Biraz solgundu. Fakat bu solukluk ona daha asil bir mana vermiyor muydu? Gözlerinin kestane kabuğu rengi daha iyi seçiliyor; kirpiklerinin gölgesi eskisinde daha iyi bir manayla yüzünü canlandırıyordu.

Bunlar işin şekil tarafı idi. Kalbi de, hisleri, istekleri, heyecan ve ihtirasları da eski tazeliklerini muhafaza etmiyorlar mıydı?

Genç kadın, düşüncesi bu noktaya saplandıkça sinirlerinin ürperdiğini hissediyordu.

Fuadı sevmeğe başlamıştı. Artık bunu kendi kendine söylemekten ve bu sevgiyi kabul etmekten çekinmiyordu.

Fakat ya yanılıyorsa... bir zamanlar o da sevmişti. Onun da kalbi eski genç duygularla çarpıyar; onun da sinirleri eski taşkın ateşle yanıyor muydu? Ama onun sevgisi nihayet büyük bir imkânsızlık içinde sesini güç duyurmuş ürkek birşeydi.

Genç kadın, Fuadın karşısında yaşından çok hatıralarını kocamış buldu. Ve küçük yazı masasının başına geçerek ona son sözlerini duyurmağa çalıştı:

«Sizi niçin uzaklaştırmak istiyorum? Bunu anlatmak için ne yapmak lâzım? Bunu düşündüm, bir daha karşılaşmamızın doğru olamıyacağını hissederek yazmağa karar verdim.

Kafamda fikirler karma karışık.. kalbimde hisler yorgun ve yıpranmış. Bilmem işin içinden çıkabilecek miyim? Ve yine bilmem ne demek istediğimi anlıyacak mısınız?

İnsanın gönül yapraklarını bir yabancının önüne açması, kendi masalını ortaya dökmesi pek güç.. size yabancı diyorum. Bana gücenmezsiniz elbet, çünki dostum hayatımda yer almak için çok geç kaldınız. Yahut.. daha doğrusu, ben vereceğiniz büyük saadete uzanmak için lüzumundan fazla geç kalmışım.

Siz halâ ağarmıyan saçlarımın rengine, halâ parlaklığını saklıyan gözlerimin canlılığına, kısaca, şeklime aldanarak bana el uzattınız.. ve manasız bir çalışma hayatının derinliğinde aşktan, heyecandan, ihtirastan uzak düşmüş bir kadın; aç ve susuz kalmış bir yolcu gibi uzatılan bu ele sarılacak, verilen sevgiye koşacak, sıcak bir yaşama başlıyacak sandınız.

Göz aldanır, gönül olmaz bir hevese kapılır dostum. Yazık ki, biz insanlar çok defa bu olmaz heveslerin ardından koşar, yorulur, yıpranır. Size kısaca istediğiniz şeyin hakikat olmasına imkân yok diye bir karşılık vermek daha doğruydu. Fakat aylarca sizinle konuştuktan, birkaç gezinti yaptıktan ve bilhassa dürüstlüğünüze, hislerinizin inceliğine kuvvetle inandıktan sonra bunu yapmak elimde değildi. Hem bazan ince bir rüzgâr kadın gönüllerini ürpertir. O gönül yıllarca çırpınmış, acıyı, gözyaşını, sevgi ve kıskançlığı yudum yudum tatmışsa, birgün seven bir göz önünde soyunmaktan kaçınmaz. İşte belki de biraz bunun için varlığımı önünüze sereceğim, bunu, gençliğimin son hakkını vermek için yapıyorum.

Mazimi kısaca anlatmıştım size.. nasıl bir sarsıntıya uğradığımı biliyorsunuz. Avrupada geçen iki uzun iş yılı, buraya geldikten sonra başlıyan çalışma hayatı, içimin nihayetsiz korkusunu öldüremedi: sevgiye, bağlılığa inanmıyorum, hattâ ölüsü arkasında gençliğini kitaplara veren, bir kütüphane köşesinde kendisini unutmağa ve unutturmağa çalışan Nahidin büyük ıstırabı karşısında bile bu şüpheyi silmeğe muvaffak olamıyorum.

İçimde birgün herşeyin yalan çıkacağına inanan sarsılmaz bir köşe var. Sonra neyi istesem, neyin hasretiyle üzülsem, birgün elime geçince bıktığımı, hem de pek çabuk herşeyden usandığımı görüyorum.

Bisküvi kâğıtlarının kırıntılarıyla doldurulmuş bebeklere benzetiyorum kendimi. Hissiz, heyecansız, boş bir kalbden başka birşey olmıyan, makine gibi hareketli bir insan...

Sonra iki küçüğüm.. Onları çok seviyorum. Onlara zamanında çok acıdım. Birsen fena günler gördü. Bunun içindir ki pek ürkek. Arkadaşlarının arasında, onların neşeleri içinde acı geçmişi unutsun diye, Avrupadan döndükten sonra da, onu yatılı olarak okulda bıraktım. Halâ sinirleri düzelmiş değildir. Birgün babası gibi beni de kaybetmekten korkmaktadır.

Tunga daha birşey öğrenmedi. Fakat elbet herşeyi öğreneceği yıllar gelecek. Günün birinde iki kardeş başbaşa verecek: «Annemiz de bize kıydı. Yeniden kendine yuva kurmak, hayat yolunu değiştirmek için nesi eksikti; hangi zaruretle savaş yaptı?» diyecekler. Gençler biraz egoist olurlar bay Fuat. Annelerinin uzun bir ömre bir tek aşkı kâfi görmesini, acı ve hırpalayıcı olmakla beraber mazi hatıralarına bağlı kalmasını isterler. Ne olursa olsun onlar benim yeni saadetimi hazmetmiyecekler.. ve bunu yaptığım için beni affetmiyeceklerdir.

Sonra... Nihayet ben de kıskançlığı biraz geç, fakat lüzumundan fazla duymuş; o hissi tanımış, onunla arkadaş olmuş bir insanım. Tekrar kıskanmamak elimden gelmiyecek. Karşılaşacağınız her genç yüz benim derdimi ayaklandıracak. Birgün sizin de yeni bir aşka; hayat, hareket,

şenlik ve nihayetsiz bir heyecanla kaynıyan bir genç kıza kayıp gideceğinizi düşüneceğim. Bunu hergün düşüneceğim ve bekliyeceğim bay Fuat.

Karşınızda yaş almış eski hatıralarımdan utanacağım. Elimi verdiğim ilk erkek olmadığınız için beni biraz yabancı bulacağınızı zannederek için, için üzüleceğim. Ve nihayet birgün size çok bağlanarak hayatımın ikinci büyük hatasını işliyeceğim.

Ne lüzum var artık bunlara değil mi dostum?

Biz iki ayrı yol ucunda kalmış, iki ayrı insanız. Sizin yolunuz birşey beklemenize müsaade edecek kadar arızasızdır. Fakat benimki öyle değil...

Ben yorgunum; çok yorgun düşmüşüm. Tam on yıl.. Dile kolay bu.. On yıl sevmiş, gülmüş, saadetle yaşamış ve sonra da aldanmış, yere vurulmuş, kıskanmış, büyük hayat savaşıyla yüzyüze gelmiş bir kadınım.

Hisseme düşen insanlık yükünü, bu yükün ardından gelen acılara şikâyet etmediğim için, hattâ belki biraz da fazla yüklenmişim...

Ben, temiz bir yuva sevgisinin arkaya bıraktığı, iki çocuğunun saadetinden başka birşey düşünmeğe ve yapmağa muktedir olmıyan bir kadınım.

Benim masalım bu bay Fuat.. bilmem anlatabildim mi?

Kuvvetle seven bir kadın, bir başka erkek karşısında daima biraz sakattır. Nekadar zorlasam, nekadar uğraşsam eski sevgimin yakıp yıktığı gönülden yeni bir tutunak çıkaramıyacağım. Acı çeke çeke, sevgisiz kaldığı için korka korka, kıskançlıktan kıvrana kıvrana bir gönül böyle yoruldu bay Fuat.. Gönlüm sevmekten, acı çekmekten, saadet denen serabın peşinde sürüklenip gitmekten yoruldu...»

Berrin, önüne sıralanan uçuk yeşil kâğıtları elleri arasına aldı. Kalbinden eline ne gelirse dökülmüş; satırlar ince, karışık çizgiler halinde biribirine karışmışlardı. Duyuşlarının yere serilişini bir kere daha görmek istedi. Bakışları yazılarının üstünde dolaşırken bazen bulanıyor; bazen kararıyordu.

Fuadi sevdiğini, onu yana yana kalbine alıp asil başına birçok şey bağladığını sezdirmemişti. Fakat ne olsa, ne de olsa yabancı sayılan ve daima bir yabancı gibi uzak kalmağa mahküm olan genç adama bu mektubu yollamak doğru olamazdı. Kendisinden hiç birşey beklenmiyen ve kendisine hiç birşeyin sezdirilmesi doğru olmıyan bir erkeğe içyüzünü bu kadar göstermek iyi değildi. Parmakları ince yeşil kâğıdın önce birini, sonra hepsini ezdi, hırpaladı. Ve sonra paramparça ederek kâğıt sepetine attı.

Fuadi niçin uzaklaştırmak istediğini halâ en ince noktalarına kadar anlıyamamaktan gelen bir şaşkınlık ve üzüntü içinde yatağına girdi. Gözleri saatlerce açık kaldı. Dışarıda sesi dinen geceye, yarının işlerine ve yapacağı, bağlı kalacağı herşeye uzaktı. Halinde bütün bir hayattan el etek çekmiş insan yavanlığı vardı.

Ve bir evetin ucuna takılıp kalan saadet ışığı halâ yanmıyor; yanmak için genç kadının sıcak kalbinden bir işaret beklemekte devam ediyordu.

***

— Allo.. Bonjur bay Fuat. Ne zaman yola çıkacağınızı soracaktım.

— Emirlerinizi bekliyorum bayan Berrin!

— Düşündüm, çok düşündüm bay Fuat..

Genç kadın biraz yutkundu. Telefonda birdenbire kırılan, üzgün bir yürek gibi titriyen ölü bir ses inledi:

— Anladım bayan Berrin. Başka birşey söylemeyiniz. Yani üzmeyiniz kendinizi demek istiyorum.

— Şunu söylemek istiyorum ki...

— Beni sevmediniz. Bu, zaten zorla olacak birşey değil ki.. Maamafih size büyük bir teşekkür borçluyum. Çünkü çok mert bir kadınsınız. Daima, ilk dakikadan bu neticeyi hazırlayan vaziyetinizi muhafaza ettiniz.

— Ben de size çok yakın bir dost duygusuyle bağlı olduğumu söylemek istiyorum.

— Mersi, ona da mersi... Sizden son bir rica. Yarın akşam İzmire hareket edeceğim. Son saatte birkaç dakika için sizi görebilir miyim? Nerede görebilirim sizi bir kerecik daha bayan Berrin? Nerede görebilirim?..

Telefonda tatlı, yumuşak ve çok seven bir erkek sesinin nasıl titrediğini, nasıl gözyaşlarıyle doldugunu anlamak güç değildi. Berrin'in içi titredi. Az daha bu kadar içli, bu derin sesin sahibine: «Gel, ikimize de yazık. Her düşüncenin ipini koparalım, kendimizi gündelik bir yaşayışa bırakalım. İleride bizi bekliyen akıbet nedir bunu hiç düşünmiyelim, aklımızdan bile böyle birşey geçirmeden yaşıyalım. Zaten geleceği kuvvetle düşünen insanın saadeti içine siner mi hiç?..» diye haykıracaktı.

Yan odadan küçük Tunganın hırçın sesi geliyordu:

— Remziye abla, bir daha bu treni gözüm görmesin.

Genç kadın silkindi, hayatına bağlı kalan bu iki başla bir başkasının yaşayışına katılmak, pürüssüz bir gönül dinlenmesini vermiyecekti kendisine.

Tekrar yeni bir âleme girmekten, o âlemin tatlı veya acı safhaları ile yüzyüze gelmekten korktu. Ne olursa olsun yeni bir yolculuğa çıkacak kuvveti kendisinde bulamıyordu.

Fuat cevap bekliyor; genç kadını bir kere daha göremiyecek diye belli ki içi titriyordu. Berrin acı bir sesle:

— Yarın akşam rıhtımda görürün
Bay Fuat.

Diye inledi.

Genç adam, kırık cümleciklerle teş
ederek sustu.

Berrin, masanın başında, pek büyü
şey kaybetmiş bir insan perişanlığı i
dakikalarca kendini toplıyamadı.

***

Tophane rıhtımı..

Vapurun kalkmasına bir saat var.

Genç kadın insan kalabalığını ya
kalbi çarpa çarpa ilerliyor.

Kendisine doğru adetâ koşarak g
Fuadın yüzü ne kadar soluk ve bak
nasıl karanlık!.

Arka güvertede iki hasır koltuğa
şılıklı oturdular. İkisi de konuşacak h
değildiler. Söz dudaklarından belki
hıçkırık olup süzülecek.

Berrin içinden düşünüyor: «İkimi
yazık oldu, çok yazık oldu!» diye uz
sessizliği dağıtmak için şuradan bur
konuşmak istediler. Fakat son saatı
kikaları okadar çabuk geçiyor ki; k
rinden, yaralı gönüllerinden son bir
lime, son bir istek varlığını, iki s
iradenin süzgecinden kurtarıp dök
yor.

Birinci çan yolcuları ve yolcu
uğurlamağa gelen herkesi ayaklan
İkisinin de yanlarında kaynaşan kala
görecek kuvvetleri yok, ne ağlıyan gö
ne fısıltı halinde geçen konuşmalar,
sabırsızlanan küçükler onları alâka
rabiliyor.

Berrin yerinden kalktı. Artık vapu
çıkmak lâzım. Titriyen küçük elini
adamın ateş gibi yanan avuçlarına bı
Bu birleşme, bir saattir çözülmiyen b
kördüğümünü bir anda açtı:

— Gidiyorum Bayan Berrin,
bunu siz istediniz.

Berrin: «Kal desem, küçük bir keli
bir tek kelime ne olur. Bunu söyle
o kadar güç mü?» diye düşündü. Fakat
içindeki dikbaşlı ikinci sesi: «söyle
lüzumundan fazla kolay; fakat ilerisi fe
diye gürledi.

— Şunu bilmenizi isterim ki, sizi bu
için, yarın için değil bütün bir ömür
sevmiştim. Size bağlılığımın derecesin
le, sesle ifadelendirebilmek mümkün
ğildir. Gidiyorum, sizden uzaklarda
boş, pek manasız bir yaşama başlıya
benim için, bundan sonra geceleri gö
rimi göklere çevirerek bakışlarınızın ış
yıldızlarda arıyacağım. Ve her sabah
gârı, sizden bir ses getiriyormuş gibi u
dıracak beni.. her akşam karanlığı ta
mül edilmez bir ümitsizlik halinde iç
çökecek.

Belki bunlar romantik gibi görünü
Fakat ne yapayım ki bu böyle ol
Bayan Berrin. Biraz tuhaf, hattâ b

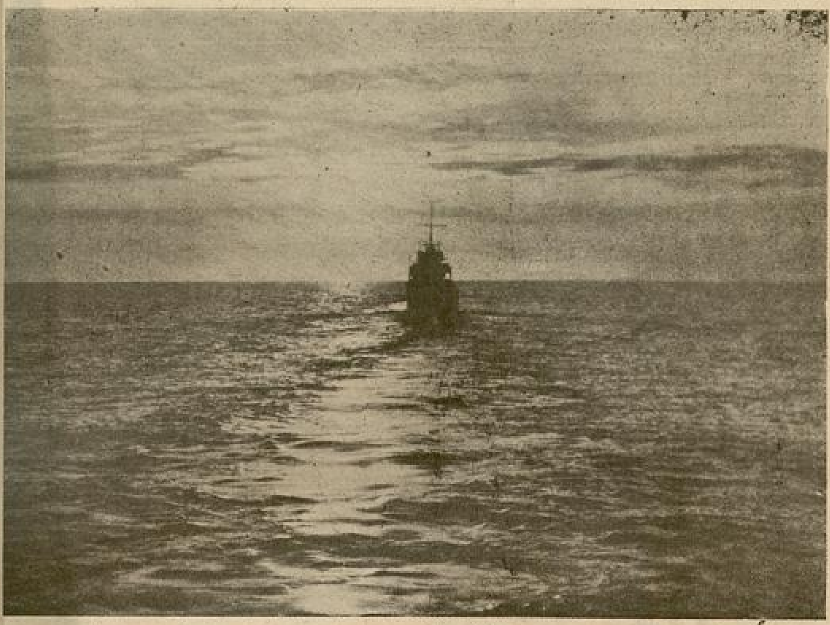

Vapurun arkasında dolaşmış bir çile ipek gibi köpüren, dağılan, kabaran köpüklere bakarak...

…ek fazla gülünç olduğu halde şunu da söyliyeyim ki sizi daima, hergün, her saat, her dakika bekliyeceğim.

Bana küstah demeyiniz, içimde kuvvetli bir his var, o his geç te olsa, güç te olsa.. …ek geç, hattâ bir ömür sonunda bile olsa beni çağıracağınızı söylüyor. Belki boş bir hayale, bir vehme, zavallı bir ümide kapılıyorum. Fakat olsun, yaşamak için kıymetini hiçbir zaman takdir edemiyeceğiniz bir kuvvet bu benim için.

Allahısmarladık Bayan Berrin.

Yalnız sizin için duran, yalnız sizi özliyen içli bir yüreğin çilesini şikâyetsiz doldurmasına dua ediniz..

Genç kadının elini yüzüne yaklaştırdı. …ek zarif ellerinin ince parmak uçlarından öptü. Bir kere, birkaç kere öptü ve gözlerinde bir damla yaş titriyerek, ürperen bu narin şeyi canından can kopar gibi bıraktı elinden..

Berrin yürüdü. Biraz durakladı. Yine yürüdü. Sonra döndü. Dayanılmaz bir acı ile arkasından bakan gözlere doğru sürüklenerek:

— Bay Fuat diye başladı.

Ne söyliyecekti? Ne söylemek istemişti? Niçin adımları ürkek ceylân ayakları gibi sürükleniyordu? Bunu hayatın …etin felsefesini henuz karvayamıyan genç kadın anlıyamadı.

Fuat açık kestane kabuğu renkli gözlerin iki damla yaşla yıldızlandığını, güzel yüzün içli bir gönül hümması ile karıştığını gördü.

Son dakikada en büyük saadete kavuşmaktan gelen bir sevinçle koştu. İki ellerile sevdiği, taptığı biricik kadıcın ellerine sarıldı!

— Birşey, birşey söyleyiniz Bayan Berrin diye yalvardı. Söyleyiniz içinizden geçenleri.. ne olur söyleyiniz gözlerinize dolan şeyleri...

Berrin kalbinin en kudretli duyuşlarını gözlerinin aynasına vurarak sevdiği adama bakıyordu.

O, kendisini bir anda değiştiren, bir saadet sıtmasına kapıp koyuveren dile düşürülmemiş bir itirafın heyecanı ile kendinden geçmiş, çılgın gibi genç kadının ellerini öpüyordu.

— Artık hiç birşeyden korkum kalmadı. Anlıyor musunuz, hattâ ölümden çok korkunç olan şu ayrılık dakikasının ıstırabından bile korkmıyacağım artık...

Bu ümit bana yeter sevgili, muazzez kadın.. bu ümit bana yeter bayan Berrin. Çünkü kuvvetle seven bir kalp bekleyiş acısına katlanmak kudretini, yine o büyük sevgiden alır...

Berrinin gözlerinde yaşlar vardı.

Fuat: «Çünkü siz de beni seviyorsunuz. Karşılıklı bir seygiyle çarpan iki yürek ne olursa olsun yekdiğerini çeker. Onlar biribirlerine görünmez tellerle bağlıdırlar. Uzaklaştıkça gerilecek, gerildikçe hassasiyetini arttıracaklardır» diyecekti. Vazgeçti.

Sevmekten korkan, yeni bir rüyaya kendini kaptırmaktan son derece ürken bu güzel, can, nefis kadını tekrar sarsmak doğru değildi.

Fuat vapurun merdivenlerinden inen genç kadına yardım etti.

Biraz sonra güvertede büyük bir âşkın karşı durulmaz kudretile ayakta duran genç adama, rıhtımın üstünden ince, beyaz bir mendil titreye titreye karşılık verdi.

Vapurun arkasında dolaşmış bir çile ipek gibi köpüren, dağılan, kabaran köpüklere bakarak gözlerinin yaşını kurutmağa çalışan Berrin: «dilediğim dakikada dünyanın en büyük âşkı ve temiz saadeti benimdir» diye düşündü.

Ve böyle düşündüğü içindir ki, evine dönerken, cemiyetten kovulmuş bir insan, yaşamaktan yorulmuş bir kadın düşkünlüğünü göstermiyordu.

— BİTTİ —

Biraz sonra güvertede bir aşkın karşı durulmaz kudretile ayakta duran genç adama, rıhtımın üstünden ince, beyaz bir mendil titreye titreye karşılık verdi.

No. 10

Hava hiçbir zaman bu kadar güzel, güller bu kadar taze olmamıştı. Ev tamamile boş bir haldeydi. Uşaklar cepheye gitmiş, arabalar ve atlar hükûmetçe müsadere edilmişti. Gladis hergün:

— Buradan gitmeliyim... Burada niçin duruyorum? diyordu, fakat âşıkı Jorj Kaning onu tutuyordu. Yakışıklı bir adam olduğu için hoşuna gidiyordu.. ondan evvelki âşıklarını, yalnız kadınların yapabilecekleri gibi, müşkilâtla fakat tamamile unutmuştu. Hattâ Olivyeyi bile, unutmuş gibiydi.

Harbin iptidasında Mari Terez ona tekrar izdivacından bahsetmek istemiş, fakat ona cevap bile vermeden «Dovil»e gitmişti. Avdetinde Olivye cephede idi artık... Mari Terezi pek az görüyor fakat gördüğü vakıt ona, her zamanki gibi müşfik ve tatlı sözlerle hitap ediyordu. Ancak, kızına bakarken bile onun arkasından âşığını ve kendi saadetini düşündüğü belli idi.

Kızını seviyordu, her zaman sevmişti. Fakat kendi tarzında, yani her şeyi sevdiği gibi, hafif ve havaî bir şekilde... Şefkati devamsız, lâkayt günleri pek çoktu. Artık Olivye'nin adını anmadığı için, onun son ümitlerini kırmadığı için kızına karşı minnettardı.

Maamafih, Mari Terez yalnız onun gözüne küçük bir kız gibi görünüyordu. Sonbahardanberi o tamamile değişmiş, olgun, pişkin bir kadın olmuştu. Hâlâ zaifti. Fakat hareketleri daha tatlı ve yorgundu; genç yüzü masum manasını kaybetmiş, vücudu yumuşak çizgiler almıştı. Saçlarını ensesine toplamıştı.

Birinci teşrinde Gladis Boşan'dan bir mektup aldı. Bunda Olivye'nin ölüm haberi vardı.. Genç adam cephede ölmüştü. O akşam Gladis yalnızdı.

Elinde bu mektubu tutarak uzun zaman tarasada kaldı. Sakin ve rüzgârsız bir akşamdı. Nihayet içini çekerek yerinden kalktı ve kızının odasına gitti.

Mari Terez yatıyordu. Yatağa yaklaşarak elini kızının saçlarında dolaştırdı:

— Uyuyor musun yavrum? İçeri girdiğim vakit lâmbayı söndürdüğünü gördüm.

— Uyumuyorum.

Yastığına dayanmış, alnına düşen saçlarını eliyle itiyor ve annesine merakla bakıyordu.

— Şekerim, küçüğüm.. Sana büyük bir keder haberi vereceğim. Bu kederi sen çok büyük ve unutulmaz zannedeceksin amma o da geçecek yavrum.. Göreceksin ki o da geçecek... Zavallı Olivye ölmüş.

Mari Terez bir söz söylemeden, bir damla gözyaşı dökmeden annesinin elindeki mektubu alıp okudu ve sonra elleri çarşafı üstüne düştü. Parmaklarını o kadar şiddetle sıkıyordu ki tırnaklarının altından kan fışkırdı. Fakat birşey söylemiyor, dudaklarının ucuna gelen sözleri dışarıya bırakmamak için çok büyük bir kuvvet sarfediyordu.

Gladis merhametle ona baktı:

— Yavrucuğum. Senin bu zavallı yüzünü görmek istemem... Geçecek kızım.. Sana yemin ediyorum ki bu üzüntün geçecek.. İlk aşk insana çok kudretli gibi gelir amma, çok çabuk unutulur... Sen benim bunları anlamadığımı.. bunları bilmediğimi sanıyorsun ancak, bunlar bana o kadar yakındır ki... Evet, onu sevdin.. Biliyorum; fakat başkalarını da seveceksin. Aşk yalnız birkaç puse, birkaç randevu ve istikbal için yapılan projelerden ibaret değildir. Aşkın ne olduğunu bilâhara, bir kadın olduğun zaman anlıyacaksın.

Görüyorsun ya, bu gelecek şeyleri bir hissi kablelvuku bana haber vermiş. Senin gözyaşlarına, yalvarmalarına bakmadığıma ne kadar memnunum...

Bir âşık çabuk unutulur.. Bir koc

Mari Terez yavaş bir sesle:

— Rica ederim anne, susunuz...

— Seni bırakamam kızım.. çok lüyorum. Kendini öyle tutma.. ağla... bana.. unutacaksın yavrum... Eskiden na itimadın vardı... Sana yemin ed rum ki unutacaksın ve bir gün...

Sapsarı ve susmuş duran Mari T zin yüzünü kendine çekerek yanakl öptü:

— Bana bak kızım!

Mari Terez yavaşça gözlerini ka rak annesine baktı:

— Olivyenin metresi idim anne... di gebeyim...

Gladis boğuk bir sesle:

— Ne? dedi.

Eğilerek kızının yüzüne baktı. Ç saçları, ince boynu, çocuk çizgileri kadar genç görünüyordu ki, Gladis k kendine:

— İmkânı yok.. yalan söyliyor...

Birdenbire Mari Terezin göml açtı.. genç kızın göğsü dolgun ve liğin ilk aylarında olduğu gibi be yazdı.

— Zavallı çocuk.. felâketini ha mışsın.

Mari Terez başını salladı:

— Hayır, benim felâketimi siz, y siz hazırladınız. Niçin Olivye ile e mekten beni mennettiniz? İkimiz de tik.. biribirimizi seviyorduk.. mesut o lirdik. Bunu niçin yaptınız? Niçin?

Gladis hiddetle bağırdı:

— Seni hiçbir şeyden mennetme Bana bunu söylemeğe hakkın yoktur. sizden yalnız beklemenizi istemiştim.. niz de çok gençtiniz.

Mari Terez ümitsiz bir sesle verdi:

— Bekledik... Ta ki ölüm gelip alıncıya kadar... Uslu ve aptal ço gibi saadeti, aşkı, ihtirası size bıra

utulur.. Bir koc
bir sesle:
nne, susunuz...
m kızım.. çok
e tutma.. ağla..
vrum... Eskiden
Sana yemin e
e bir gün...
ş duran Mari T
çekerek yanakl

m!
ça gözlerini ka

resi idim anne...

sesle:

yüzüne baktı. Ç
çocuk çizgileri
rdu ki, Gladis k

yalan söyliyor...
Terezin göml
rsü dolgun ve
olduğu gibi be

.. felâketini ha

salladı:
felâketimi siz, y
n Olivye ile e
iniz? İkimiz de
yorduk.. mesut o
aptınız? Niçin?
bağırdı:
eyden mennetmed
e hakkın yoktur.
enizi istemiştim..

tsiz bir sesle

a ki ölüm gelip
lu ve aptal çoc
tirası size bıra

bekledik ve sizin dediğiniz gibi yalnız birkaç puse ile iktifa ederek istikbale ait hulyalar kurduk... Bunun için kendimi affedemiyorum...

Gençlik aptallıktır. demekte hakkınız varmış. Evet, elleriniz arasında aptal, korkak, zaif.. beklemekten başka ne yapabilirdik? Harp başladığı zaman Olivye ile evlenmemize müsaade etmenizi rica etmiştim. Beni dinlemek bile istemediniz.. Bana, birkaç gün sonra ölebilecek olan bir adamla evlenmeme razı olmıyacağınızı, buna analık vazifenizin mani olduğunu söylediniz... Nihayet elinizde « analık vazifesi » gibi bir bahane bulmakla ne kadar mesuttunuz. Halinizden samimî o'duğunuz anlaşılıyordu ve biz de buna inanmakla aldandığımızı anladık. Fakat bizde birkaç dakikalık olsun, saadete susamıştık... Bunu ben istedim.. ben....

Gözlerinden yaşlar akmağa başlamıştı.

— Zavallı Olivye, bana acımıştı... Bir daha dönmiyeceğini hissediyordu... Bunu ben de hissediyordum... Onu öperken kalbimde bir sesin: « Bir daha dönmiyecek » dediğini duyuyor ve bu sesi susturamıyordum.

Bunun üzerine kendimi ona vermek istedim, bir gece onun kolları arasında kalarak onun karısı olmayı istedim, ondan bir çocuğum olduğunu istedim.. bunun için ona yalvardım. « Aramız da bir çocuk olursa Allah onu yine bana gönderecek » diyordum. Fakat o öldü.. öldü.. Benim için artık herşey bitti.

Gladis kızının ateşten yanan ellerini tutarak sordu:

— Ne zaman onun metresi oldun? Geçen mayıstanberi onu görmemiştin.

— Siz öyle sanmıştınız? Her zamanki gibi itaat edeceğimi zannetmiştiniz... Cepheye gitmeden evvel o Parise geldi; bizim otelde bir oda tuttu ve ben bir geceyi onunla geçirdim.

Gözlerinin önünde mavi perdeli otel odasını, sabahleyin yatağının üstünde doğan güneşi görüyormuş ve o dakikada duyduğu başdöndürücü hissi tekrar yaşıyormuş gibi hulya dolu sesile:

— Hiç olmazsa bir gece yaşadık... dedi.

— Şimdi ne yapacaksın? Bu çocuğu büyütemezsin?

Bunu söylerken Gladisin sesi titriyordu.

— Ne söyliyorsunuz?

— Bilmiyor musun Mari Terez? İstersen onun doğmasına mani olabileceğini bilmiyor musun? Bu çocuğu büyütemiyeceğini anlıyorsun değil mi? Âlem duyarsa ne rezalet olur, düşün! Bunu sen de anlıyorsun değil mi? Cevap ver! Birşey söyle! Artık bir çocuk değil, bir kadınsın... Bunun tehlükesini bilerek yaptın... Şimdi de cesur olmalı.. bu çocuğu düşürmelisin... Bu lâzımdır. Dinle kızım, ben Karmen isminde bir kadın tanıyorum.. bana masaj yapmağa gelir... İşte o ayni zamanda Ebedir. Birçok defalar çocuk almıştır. Çok kolay birşeydir bu... Korkma! Hani benim Klara isminde bir arkadaşım vardı bilirsin; işte onun, kocası seyahatta iken bir çocuğu olmuştu, fakat bu çocuğun doğmaması lâzımdı; bunun üzerine Karmen'in evine gitti, bir gece orada kaldı, ertesi gün avdet etti; ve kimsenin birşeyden haberi olmadı.. hiç kimsenin... Yoksa kocası öldürürdü onu... Senin için de bir iki dakikalık bir ıstırap vardır.. sonra kâbus hemen sıyrılacak ve kurtulacaksın.

Cevap vermediğini görünce kızının ince omuzlarını sarstı:

— Bana cevap ver... Bunu hem kendin hem de çocuğun için yapmalısın... Onu dünyaya getirmemelisin! Yalnız, zavallı, metrûk ve sefil olacak bir çocuğu dünyaya getirmeğe hakkın yoktur.

Mari Terez sükûnetle cevap verdi:

— Çocuğumu terkedeceğimi mi zannediyorsun? Bana teklif ettiğiniz cürmü işlemekten bahs bile etmiyorum; çünkü bunu yapmakla çocuğumun ağzını yastıkla tıkayıp öldürmek arasında bir fark görmiyorum ben... Çocuğumdan utanarak saklanacağımı mı sanıyorsunuz? Beni hiç tanımıyormuşsunuz ..

Gladis bağırdı:

— Sen delisin... Sen mi bir kadın? Hayır, sen cahil bir çocuktan başka birşey değilsin. Senin gibi zengin, namuslu bir aile kızı, o çocuğu nasıl yanında alakoyar? Buna müsaade edeceğimi mi zannediyorsun? Bu meselede benim de bir hakkı kelâmım var sanırım.

— Hiç birşey diyemezsiniz. Evlenmeme mani olmasaydınız.

— Bu çocuğun metresi olmamalı idir.

— Bunun cezasını ben çekeceğim anne.

— Henüz on dokuz yaşında olduğunu unutuyorsun kızım. Daha iki sene senin üzerinde nüfuzum vardır.

— Ne yapabilirsiniz? Onu öldüremezsiniz ya!

Gladis titriyen ellerile yüzünü kapadı.

— Birgün başka bir erkeği seveceksin... Bütün ömrünü, bir gecelik bir sevgili uğruna feda edemezsin .. O zaman ne yapacaksın? yanındaki piçle seni kim alır.

Kızım, bu dakikada kalbinden geçen şey, bir ana muhabbeti değildir, çünkü o his henuz sende doğmamıştır; fakat benden intikam almak istiyorsun. Senin ana olduğunu ve böyle bayağı bir kadın olduğunu görmiye tahammül edemiyeceğimi bildiğin için., ve senin evlenmeni teahhüre uğrattığımdan dolayı benden intikam almak istediğinden böyle felâkete doğru koşuyorsun. Evvet, bununla felâkete doğru koştuğunu biliyorsun.

Bunu daha sonra anlıyacaksın.

Mari Terez başını eğdi:

— Belki... Fakat ben şimdi kendimi düşünmiyorum. Bir insanın kendisini düşünmemesi size tuhaf geliyor değil mi? Ben çocuğumun doğup mesut olmasını istiyorum ve kendim için herşeye razı oluyorum.

— Öyle zannediyorsun, daha sonra görürsün.

— Benim sizin gibi olacağımı mı zannediyorsunuz? Hayır, hiçbir vakit...

Siz bana tatlılıkla sözsöyliyorsunuz; fakat ta içinizden yalnız kendinizi, yalnız « Gladis Eysenak » ı düşünüyorsunuz. Herkesin sizin torun sahibi olacak bir yaşta olduğunuzu, bir büyükanne olduğunuzu söylemesine tahammül edemiyeceksiniz. Hattâ bu « Büyükanne » sözünü işitirken bile titriyorsunuz. Aynaya yaklaşarak güzel yüzünüze, sarı saçlarınıza baktığınız vakıt büyükanne olduğunuzu hatırlıyacak ve dünyadan zevk almıyacaksınız.

Sizi tanıyorum.. öyle iyi tanıyorum ki... Eğer Olivye ile evlenip bir çocuğum olsaydı da yine sizin için bu, ayni surette gayri kabili tahammül bir acı olacaktı; fakat o zaman birşey söylemeğe cesaret edemiyecektiniz.

Şimdi size kimse mani olmadığından, büyükanne olmamak için çocuğumu öldürmeğe hazırlanıyorsunuz.

Gladis yavaşça:

— O henüz yaşamıyor.. ıstırap çekmiyor... Böyle cinayetler her gün yapılıyor... dedi.

— Bu cinayet yapılmıyacaktır.

JOLİ FAM KREMİ
CİLDİNİZİ
BESLERr VE TAZELEŞTİRİR
GÜZELLİĞİNİZİ
GENÇLİĞİNİZİ
EBEDİYEN MUHAFAZA EDER

Mari Terezin sesinde vahşî bir ahenk vardı. Bu sözlerile kendi çocuğunu müdafaa etmekte olduğunu ve onu dünyada herkesten üstün tuttuğunu anlatmak istiyordu.

Gladis tekrar yalvarmağa başladı:

— Peki... Mademki istiyorsun, öyle olsun. çocuk senindir.. onun üstünde hakkın var. Fakat bana karşı da vazifelerin yok mu? Bana karşı.. kendine karşı.. Rezaleti düşün.

— Düşünüyorum.

Mari Terezin dudaklarında soluk bir tebessüm belirdi.

— Bana acımıyor musun? Ben sana ne yaptım? Benim kabahatim ne? Harbi evvelceden keşfedebilir miydim? Ailelerin bir izdivaca mani olmak istediği, her gün görülen vakalardandır. Ben bundan başka ne yaptım?

— Başka aileler iyi yaptıklarını farz ederler ve aldanırlar. Çocukları ümitsizliğe düşerler; fakat onlara darılmazlar. Ancak siz, yalnız kendinizi düşündünüz... Evli bir kızınız olmasını istemiyordunuz. Siz «genç Madam Boşan» ın annesi olmak istemiyordunuz. Benim yaşamak hakkımı, benim saadet hakkımı almak istiyordunuz.... Her zaman böyle yaptınız.

Genç kızın sesinde hıçkırıklar vardı.

— Bu doğru değildir.. ben seni her zaman sevdim.

— Evet, çocukken beni sevdiniz.B
da bile kendinizi beğendirmek için v
leler bulmuştunuz da ondan... Beni k
ğınıza alarak kendinizi beğendiriyordu
Fakat ben, bir aptal gibi, sizi o k
çok seviyor, öyle güzel buluyordum ki
zin kızınız olduğum halde sizinle k
kızımmışsınız gibi konuşuyordum.

Şimdi sizden nefret ediyorum.. S
sarı saçlarınızdan.. benimkinden daha g
görünen yüzünüzden nefret ediyorum. F
böyle zavallı iken siz güzel ve mesut
mak ve sevilmek hakkını nereden b
yorsunuz?

— Kabahat benim değil...

— Arkası var —

KRALİÇE MARİE'NİN ÖLÜMÜ

— *Başı 1 inci sayfada* —

de kazandıkları zafer üzerine, âdeta kederden ölünce, Ferdinand kral oldu. Aradan az bir müddet geçince Romanya harbe iştirak etti. Malûm olduğu gibi, ilkönce mağlûbiyetle nihayet bulan ve Romanyayı münferit bir sulh akdine mecbur bırakan bu harp esnasında, Kraliçe Marie'yi daima orduda ve en mühlik sarî hastalıklara tutulmuş askerlerin baş ucunda görüyoruz. 1918 de harp her cephede nihayet bularak sulh şartları Versayda tesbit edilirken, Romanyanın daha evvel aktettiği sulhdan dolayı mesul tutulmamasında ve bütün millî emellerinin azamî şeklinde tahakkuk edebilmesinde, yine onun büyük tesiri olduğu; tarihçe kabul edilmiş hakikatlerdendir. Sulhtan sonra Kral Ferdinand'ın geçirdiği uzun bir hastalık devresinde Kraliç, Romanyanın mukadderatı üstünde müessir olmakta devam etmiş, ayni zamanda da kızlarını Balkan krallarile evlendirerek Romanya nüfuzunu Balkanlara hâkim kılmağa çalışmıştı. İzdivaçlariyle büyük kızının Yunanistan, ikinci kızının Yugoslavya tahtlarına çıkmalarını temin ettiği gibi; belki en çok sevdiği son kızını Bulgar Kralile evlendirmeğe, rivayete nazaran ikinci oğlu için de bir taht bulmağa çalışmıştı. Büyük oğlu olan şimdiki Kral Majeste ikinci Carol ile ise aralarında ihtilâf bulunduğu mervidi. Babasının ölümünden evvel ve veliaht iken İkinci Karol bütün haklarından ferağat ederek Fransada ikameti ihtiyar ettiği için, Ferdinand'ın vefatında torunu Michel, yani bugünkü veliaht, pek küçük bir yaşta tahta çıkmıştı. Fakat, edilen tahminlere rağmen Kral Ferdinand'ın vasiyetnamesi Kraliçe Marie için niyabeti bile çok görüyor, Kral, sağlığında her şeye hâkim kıldığı karısına, ölümünden sonra hiçbir mevki ve salâhiyet tanımıyordu.

Bununla beraber, Kraliçe Marie torununun lâfzî saltanatı müddetince büyük bir nüfuz sahibi olmakta devam

Kraliçe Marie'yi daima orduda ve en mühlik sarî hastalıklara tutulmuş askerlerin baş ucunda görüyoruz

etti. Ancak günün birinde Majeste Karol bir tayyareye binerek memleketine döndü ve pek kolayca tahta geçince, bu sefer Kraliçe hakikaten sadece bir valide kraliçe mevkiile iktifa etti. Ömrünün son senelerini bilhassa seyahatlerle geçirdi ve bu meyanda bir kaç kere İstanbulu da ziyaret etti. Ayni zamanda, ilkönce İngilizce intişar ederek bir kaç dile birden tercüme edilen hatıralarını neşretmeğe başlamıştı. Henüz tamamı intişar etmeyen bu hatıralar, sade bir takım hükümdarların ve prens ve prenseslerin menakibinden ibaret kalmıyarak, asıl tarih için de mühim bir me'haz olabilecek safhaları ihtiva ediyordu. Lâkin, en son yıllar kraliçenin, yorgunluk mefhumunu bilmiyen levent vücudu, hastalığın pençesine dümüştü. Kraliçe en son tedavi

**edildiği senatoryumu, muvakkat bir
likten cesaret alıp, terkederek biran e
memleketine dönmek üzere yola çık
ğı için ölümünü tesri etmiştir. Kırk
kadar yıldır vatan bildiği memlek
bağlılığı hakkında bu ölüm, bir baş
vesika mahiyetini almıştır. Onun zek
le, güzelliğiyle ve ihtişamiyle çok ifti
etmiş olan Romenler, kendisini un
mıyacaklardır.**

**Fakat, bu son asır kraliçelerin
hiçbirinin oynamadıkları kadar mü
bir rol oynamış olmakla beraber, K
liçe Maris, kudretin tam hudutla
kendisini hiç bir zaman erişmiş
remeden öldü. Kocasının vefatın
müstakillen tahta çıkabilecek kadar
kudrete sahip zannolunurken, ha
tında kendisine çok muti görün
Kral Ferdinand ondan, niyabet me
sinde bir mevki bile esirgemişti. Fak
taliin Kraliçe Mariden esirgediği
büyük ve muhteşem mazhariyet, doğ
dan doğruya İngiltere taht ve tacı
muştur. İngilterede saltanat, hükümd
dan hükümdarın erkek evlâdının bü
ğüne..[ve eğer hükümdarın veya veli
din erkek evlâdı olmazsa aynı şeki
kız evlâda intikal eder. Victorya'da
şekilde ve amcaları bulunmasına ra
men tahta çıkmıştı. Binaenaleyh Mar
nin babası Victoryanın ilk oğlu ol
veyahut ilk oğlu olup yedinci Edoua
namile tahta çıkan prens daha ev
ve evlâdı bulunmıyarak vefat etsey
Kraliçe Victoryanın pek uzun salta
tı 1901 de nihayet bulduğu zaman İ
giltere tahtına doğrudan doğruya Ma
geçecekti. Fakat belki o, bu son y
larının kendisine en fazla elim ge
hislerini, aynasından aldı. Sarışın
mağrur güzelliği için o kadar çok k
side duymuş olan bu Haşmetme
son yıllara kadar hüsnünü muhaf
edebilmişken, nihayet cidden çökme
başlamıştı. Gaddar aynalar onu tam
mile bir ihtiyar kadın halinde göst
meden ölümü, belki de taliin kendi
ne bir lûtfu olmuştur.**

No. 85 *YARIM AY* BİLMECE KUPONU No. 85

Resimli Ay Matbaası Türk Limitet Şirketi

En nefis ve mutena baskı işlerini, en ucuz fiyatlarla ve en kısa bir zamanda yapar.

…icarethanelerin ihtiyacı olan : Mektup kâğıdı, zarf, fatura, senet, poliça, reklâm kartları, hertürlü defter ve cetveller, ambalaj kâğıtları...

…esmî ve hususî müesseselerin : Tab ettirdikleri broşür, kitap, mecmua, albüm, aksiyon kâğıdı, katalog, prospektüs, acenda vesaire...

…azete — mecmua — kitap — afiş — takvim — muhtıra gibi hertürlü baskı işlerinizde daima (RESİMLİ AY MATBAASI) nı tercih ediniz.

…mece No. 85

…ki yazıcı karşı karşıya geçmişler, hararetli hararetli konuşuyorlardı. Bir ara Niyazi sordu :

— Sabih! Haftalardanberi uğraştığın, birçok eserler karıştırdığın bu mühim yazının başlığı nedir?

— . u . . u . i y . t i . O . b . . i n . . Y . . d ö . . m .

…ARMAĞANLARIMIZ :

…Birinciye: 10 parçalık Kristal yazı takımı; ikinciye: Maroken evrak çantası; 3-15 inciye : Biryantin, diş macunu, diş pastası; 16-50 inciye: … kuruşluk bir kitap; 51-100 neiye: Yirmibeş kuruşluk bir kitap.

…83 üncü sayımızdaki bilmecemizin doğrusu : (H A T A Y) dır.

…u bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'ada kazananlar :

…Birer şişe (Altın çiçek) kolonyası : …bul Kadıköy Pazar yolu Aynalıkahve …k No. 11 de .Süheylâ Uçer. İstanbul …darpaşa Maltepesi Baki Sönmez. İstan… Topkapı Arpaemini yokuşu No. 45 de …Kılıç.

…Birer tüp (İstanbulin) diş macunu : …bul Burgazadası Meziyet H. Uraz. …bul Üsküdar Selimiye Tayakadın sokak … 26 da Ayhan Oğan. İstanbul Kabataş …ti 293 Ö. Baykal. İstanbul Kasımpaşa … okulu sınıf 2-A No. 157 Dilefser …ybay. İstanbul Kadıköy Moda caddesi … 49 Nermin Hoşgör. İstanbul Kızıl…ak Bağdat caddesi No. 4-1 Meziyet …ün. İstanbul Heybeliada orta okulu … 231 Türkân Yılsav.

…Birer paket (Altın çiçek) traş bıçağı: …nbul Üsküdar Salacak iskele caddesi … 53 süvarı teğmen Adnan Aksöyek. …nbul Kuleli sül lisesi No. 332 Nazım …nbul Yerebatan S. Tipi. İstanbul Lâleli …tmanları No. 26 daire 1 Koray Dincol. …nbul Beşiktaş Kılıçali mahallesi cami …nazı No. 5 R. Yıldız. İstanbul Rami …çular Altunîzade bağı No. de S. Uğur. …nbul Pertevniyal lisesi sınıf 3-A No. … Aydın. İstanbul Büyüklânga Hadımodaları sokak No. 39 Ömer Yılmazer. İstanbul, İstanbul Gümrükleri başmüdürlük tahkikat servisinde Nilüfer Gökdağ. İstanbul Kadıköy Caferağa mahallesi İnönü sokak No. 16 da Kâmuran Tüner.

25 kuruşluk birer kitap: İstanbul İnönü kız lisesi IV den 921 Nihal. Ankara İktisat Vekâleti Deniz müsteşarlığında Berhama Varlı. Ankara Hava malzeme deposu Necati Çorak. Kastamonu P.T.T. memurlarından M. Sert. İzmit Ceza reisi Nail Töre oğlu Vedat Töre. Adana Belediye karşısında Olgunluk tecimevi sahibi bay Kâmil Gülmen eliyle Neriman Gülmen. Ankara As. Fb. St. No. 89 Muhsin Özer. Selçuk Şimendüfer hekimi doktor İhsan eşi N. Alpman. Eskifoça Kegan Soner. Çorum H. M. Varidat kâtibi Riza Sabuncu eşi Şükran Sabuncu. Vize askerlik daire başkanı albay kızı P. Akacun. Edirne Mimar Sinan No. 16 Muhammer Muzaffer. Burdur Sakarya okulu öğretmeni Hücezte Basın. Kırklareli Belediye elektrik santralı makinisti Hayri Toksöz. Eskişehir Sakarya caddesi No. 128 Tülay. Alaşehir P. T. T. memuru H. Durukan. Samsun Ihlamur sokak No. 6 da Vedat Varol. Bursa Maksim Pınarbaşı caddesi No. 27 de Gülek Gürsu. Bursa İnebey caddesi No. 16 I. Çarkçı. İzmir Kadastro dairesi Ferhan Kemâl. Kütahya Avukat Ş. Duralı kızı Nilüfer. Kütahya Vilâyet Seferberlik memuru Rüştü Altınsk kardeşi Leman Altınsk. Mersin Belediye bahçesi cıvarı sokak No. sı 119 ev No. sı Mefhar Arığ. Kırklareli Hapsame sokak No. 34 Belkıs Sezer. Gedis Dağ alayı teğmen Hüseyin. Ankara Samanpazarında kuruyemişçi Zaim Esentürk. Konya T.C Ziraat barkasında Hayriye Taysan. Manisa Dervişali mahallesi Arabacı sokağı No. 23 M. Ekmen. Ankara Nümune hastahanesi anbar memuru Hakkı kızı Türkân. Erzurum Şeyhler mahallesinde 52 No. da Mebrure Atasev.

10 kuruşluk birer kitap: Muğla sıhhiye müdürü oğlu İlhan Geçer. Ankara Işıklar caddesi Necatibey okulu yanında No. 14 de Melih Atalan. Ankara As. Fb. St. No. 67 Ali Sayman. Ankara Yenişehir Kızılay apartman No. 4 Perihan Gök. Ankara İktisat Vekâleti hususî kalem müdürlüğünde Zekiye Berk. Burdur Hastahane caddesi No. 4 Beyhan Erkal eliyle Matay Erkal. İstanbul Kadıköy Talimhane sokak No. 15 Besim Uluarslan.

…azı direktörü : Emin Refik Uzman ● No. 85 ● 15 Ağustos 1938 ● Basan : Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala so beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen madd de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülnce mesa tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, b cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci ma yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanı Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "bey renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza ed Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanma başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKAL ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.